

İcbari tibbi sığorta: bu sosial proqramdan milyonlarla vətəndaşımız faydalanacaq

Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi siyasətin mərkəzində vətəndaşlarımızın, onların rifah halının yüksəldilməsi, insanların gündəlik problemlərini həlləməkdir. Bu, ölkəmizin milli inkişaf strategiyasının müəllifi olan ulu öndər Heydər Əliyevin irəli sürdüyü başlıca prinsipdir. Prezident İlham Əliyev bu dövlətçilik prinsipinə hər zaman sadıqdır. Onun rəhbərliyi ilə Azərbaycanın əldə etdiyi tarixi nailiyyətlər elə buna əsaslanır, həyata keçirilən siyasətin vətəndaşönümlü olmasından irəli gəlir.

Vətəndaşa xidmət missiyası

Hər bir dövlətin başlıca missiyası vətəndaşa xidmət göstərməkdir. Onun gücünü, qüdrətini, inkişafını, gələcəyini təmin edən əsas amillər isə insanların həyat səviyyəsi ilə bağlıdır və onların bu siyasətə dəstəyidir. Ölkənin sosial-iqtisadi üstünlüklərindən, mövcud resurslarından faydalanmaq üçün hər kəsə bərabər imkanlar mühitinin yaradılması başlıca şərtdir. Azərbaycan dövlətinin son onilliklərdə bütün ölkə boyu həyata keçirdiyi çoxşaxəli infrastruktur layihələri, böyük nəticələr verən inkişaf proqramları, sosial paketlər məhz buna hesablanıb. Bu gün Azərbaycan dövləti öz vətəndaşlarının yanındadır. İnsanlarımız çətinliklə üzləşəndə, hansısa problemlərinin həllində yardımına ehtiyac duyanda dövlətin köməyini hər zaman hiss edirlər.

Ölkədə səhiyyənin inkişafı, əhəlinin dünya standartlarına uyğun tibbi yardımla təmin olunması da dövlət rəhbərliyinin həyata keçirdiyi siyasətin əsas istiqamətlərindəndir. Son illər aparılan islahatlar nəticəsində iqtisadi potensialın artması səhiyyənin inkişafına və əhəlinin sağlamlığının qorunmasına problemlərinin davamlı həllinə nail olmağa imkan yaradıb. Bakıda və regionlarımızda ən müasir tələblərə cavab

verən səhiyyə müəssisələri inşa olunub. Mövcud tibb ocaqları əsaslı təmir edilib, onların maddi-texniki bazası güclənib, müasir təbəttə böyük rol oynayan avadanlıqlar yenilənib. Səhiyyə xidmətləri insanlarımız üçün daha da əlçatan olub. Müasir texnologiyalara, müayinə və müalicə metodlarına bələd peşəkar kadrların hazırlanması istiqamətində mühüm addımlar atılıb və bütün bu istiqamətlərdə tədbirlər yenə də davam etdirilməkdədir.

Genişmiqyaslı sosial layihə

Səhiyyə sistemindəki islahatların mühüm tərkib hissələrindən biri də Azərbaycan əhalisi arasında icbari tibbi sığortanın tətbiqi edilməsi yönündə aparılan işlərdir. Bu yeniliyin tətbiqi Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu sosial siyasətin davamı olaraq ölkənin səhiyyə sistemində daha sürətlə inkişafına töhfə verir. Əhaliyə tibbi xidmətlərinin müasir tələblərə uyğunlaşdırılması, bu sahənin mövcud maliyyə-

ləşmə mexanizmlərinin yeni iqtisadi əsaslarla təkmilləşdirilməsi və keyfiyyətin yüksəldilməsi baxımından icbari tibbi sığorta sistemi beynəlxalq təcrübədə özünü doğrultmuş mükəmməl bir yanaşmadır. Azərbaycan icbari tibbi sığortanın tətbiqi çox genişmiqyaslı sosial layihədir. Bu addımın başlıca məqsədləri səhiyyə sisteminin maliyyələşdirilməsini dayanıqlı iqtisadi əsaslarla qurmaq, tibbi xidmətlərin əlçatanlığını təmin etməklə əhalini sağlamlıqla bağlı maliyyə risklərindən qorumaqdır. Ölkədə icbari tibbi sığortanın tətbiqi səhiyyə sahəsinə ayrılan maliyyə vəsaitlərinin daha səmərəli istifadə edilməsinə və insanların tibbi xidmətlərdən daha yaxşı bəhrələnməsinə zəmin yaradır.

Pilot layihə uğur qazandı

Bələ bir yeniliyin öz məqsədinə çatma bilməsi, təbii ki, bu sahədə mövcud qanunvericilik bazasının yaradılmasından, səmərəli menec-

ment sisteminin qurulmasından çox asılıdır. Azərbaycanda icbari tibbi sığortanın tətbiqi və idarəetmə təsisatlarının formalaşdırılması məqsədilə hələ ötən illərdən zəruri tədbirlər həyata keçirilməsinə başlanıb. Azərbaycan Prezidentinin 15 fevral 2016-cı il fərmanına əsasən İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi yaradılıb. Sonradan bu qurumun təşkilatı əsaslı təkmilləşdirilərək 2016-cı il noyabrın 24-də publik hüquq şəxsə çevrilib. Agentlik icbari tibbi sığortanın tətbiqini reallaşdırır, baza zərfi çərçivəsində tibbi xidmətlərin maliyyələşdirilməsi üçün vəsaitləri özümdə cəmləşdirir. Səhiyyə xidmətləri ilə bağlı zəruri xərclərin ödənilməsinə təmin edir.

Ölkə rəhbərinin fərmanı ilə 2017-ci ilin yanvarından etibarən bu sahədə pilot layihələr həyata keçirilir. İlk olaraq Mingəçevir şəhərinin, Yevlax və Ağdaş rayonlarının inzibati ərazilərində icbari tibbi sığortanın tətbiqinə başlanıb.

Ardı 2-ci səh.

Portuqaliya Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab Marselu Rebelu di Souzaya

Hörmətli cənab Prezident!
Ölkənin milli bayramı - Portuqaliya Günü münasibətilə Sizi və bütün xalqınızı öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından ürəkdən təbrik edirəm.

İnanıram ki, ölkələrimiz arasında dostluq və əməkdaşlıq münasibətləri xalqlarımızın mənafətinə uyğun olaraq daim inkişaf edəcək və genişlənəcəkdir.

Bələ bir əlamətdar gündə Sizə möhkəm cansağlığı, işlərinizdə uğurlar, dost Portuqaliya xalqına əmin-amanlıq və firavanlıq arzulayıram.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 7 iyun 2019-cu il

“Bakı Ürək Günləri” VI beynəlxalq kongresinin və Avrasiya Ürək-Damar Cərrahları Cəmiyyətinin XV konfransının iştirakçlarına

Hörmətli kongres və konfrans iştirakçıları!
Sizi - Azərbaycan kardioloqlarını, kardiocərrahlarını və müxtəlif ölkələrdən respublikamızın paytaxtına gəlmiş alimləri səmimi salamlayıram, kongresinizin işinə uğurlar və insanların sağlamlığı naminə nəticəli fəaliyyətinizdə hər birinizə yeni nailiyyətlər arzu edirəm.

Kardiologiya və ürək-damar cərrahiyyəsinin inkişafında özünəməxsus mövqeyi ilə seçilən ənənəvi Bakı kongresi bu gün təbəttin yeni müalicə üsulları və texnologiyalarının Azərbaycanda tətbiqinə layiqli töhfələr verməkdədir. Dünyanın mötəbər tibb mərkəzlərini təmsil edən tanınmış kardioloq alim və cərrahların iştirakı ürək-damar xəstəliklərinin müalicəsinə dair son elmi nailiyyətlərin müzakirə ediləcəyi kongresinizin yüksək mövqeyini göstəricisidir. Gənc mütəxəssislər üçün təcrübə məşğələlərinin keçirilməsi isə onun elmi-praktik əhəmiyyətini xüsusilə artırır.

Avrasiya Ürək-Damar Cərrahları Cəmiyyətinin XV konfransı ilə birgə təşkil edilən hazırcı kongresin xalqlarımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr olunmasının rəmzi mənası vardır. Heydər Əliyev ölkəmizdə səhiyyə sisteminin davamlı təkmilləşdirilməsi üçün kifayət qədər geniş imkan yaratmışdı. Sonrakı dövr ərzində Azərbaycan səhiyyə sisteminin inkişafı, həmçinin kardiologiyanın dünya standartları səviyyəsinə yüksəldilməsi istiqamətində xeyli işlər görülmüşdür. Dünyanın məşhur kardioloji mərkəzlərində aparılan mürəkkəb əməliyyatların hazırda ölkəmizdə yeni nəsil kardioloqlar tərəfindən müvəffəqiyyətlə gerçəkləşdirilməsi təqdire layiqdir.

Ümidvaram ki, kardiologiyanın və ürək-damar cərrahiyyəsinin aktual məsələlərinin qabaqcıl mütəxəssislərin iştirakı ilə ətraflı müzakirəsi həkimlərimizin xarici əlaqələrini daha da möhkəmləndirəcək, beynəlxalq təcrübədən qarşılıqlı faydalanmaqla bütövlükdə tibb elminin inkişafına xidmət edəcəkdir.

Ən xoş arzularla,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 7 iyun 2019-cu il

Ölkənin hətərətli və dayanıqlı inkişafı üçün müxtəlif dövlət proqramları icra edilir, struktur islahatları aparılır. Azərbaycanın bu yolla hətərətli inkişafını təmin etməyinin bir məqsədi də neft asılılığına son qoymaqdır. Qeyd edək ki, bu çalışmaları hədəf getməyib, sözügedən istiqamətdə mühüm irəliləyişlərə nail olunub.

Dövlət proqramlarının icrası regionlarda sahibkarlığın inkişafını stimullaşdırır

Güzcətlı kreditlərin 68 faizi aqrar sektorun, ümumilikdə isə 75 faizi regionların payına düşür

Qeyri-neft sektorunda məhsul istehsalının ildən-ilə artması bunu təsdiq edir. Və sözsüz ki, bu artımda, bu uğurlarda özəl sektorun, sahibkarlığın rolu daha çox olub. Prezident İlham Əliyev regionların 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının icrasının yekunlarına həsr olunan konfransda ölkədə sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı verilən dövlət dəstəyi barədə demişdir: “Sahibkarlığa bağlı siyasətimiz davam edəcək. Sahibkarlara dövlət tərəfindən böyük dəstək verilir - həm mənəvi dəstək, siya-

si dəstək, maddi dəstək. Fermerlərə kreditlər, subsidiyalar verilir. Bu sahədə də təkmilləşmə gedəcək, texnika, gübrələr, yanacaq güzcətlı şərtlərlə verilir. Bu sahədə də Azərbaycan nadir ölkələrdəndir ki, öz sahibkarlarına, öz fermerlərinə bu qədər diqqət göstərir. Əlbəttə ki, biz sahibkarlardan daha böyük nəticələr gözləyirik. Gözləyirik ki, onlar bundan sonra da ölkə iqtisadiyyatına öz töhfələrini verəcəklər.”

Həqiqətən, regionların inkişafına dair dövlət proqramlarının qəbulu sayəsində sahibkarlığın inkişafına dövlət dəstəyi daha da güclənmiş, güzcətlı kreditlərin həcmi əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır. Özəl sektorun fəaliyyətinin dəstəklənməsi və bu sahədə dövlət qayğısının artması məqsədilə Sahibkarlığın İnkişafı Fondunun vəsaitləri hesabına bugünkü ölkə üzrə layihələrinin ümumi dəyəri 5 milyard manat olan 35600-dən çox sahibkara 2,3 milyard manat güzcətlı kredit verilmişdir.

Ardı 2-ci səh.

Rusiya şirkətləri Azərbaycanla əməkdaşlıq etməkdə maraqlıdır

Azərbaycan mükəmməl beynəlxalq əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq formatı yaradıb. 25 il əvvəl “Əsrin müqaviləsi”nin imzalanması ilə neft-qaz sektorunda başlanmış birgə layihələr ölkəmizin gələcək şaxələndirən iqtisadiyyatının digər sahələrini də əhatə etməkdədir. Azərbaycanla iqtisadi əlaqə qurmaq istəyən ölkə və şirkətlərin sayı ildən-ilə artır. Bu da Azərbaycanın etibarlı tərəfdaş olmasından, ölkədə investisiyaların tam və şəfəfliliklə qorunmasından, imzalanmış müqavilələrin şərtlərində birgə müddəanın bələ dəyişdirilməməsindən qaynaqlanır.

Ölkəmizin Rusiya Federasiyası ilə də sıx iqtisadi əlaqələri var. Təqdirləyici haldır ki, yeni-yeni Rusiya şirkətləri Azərbaycanla əməkdaşlıq etmək məqsədindədir, bunun üçün əməli addımlar atır. Cari il 29 may-1 iyun tarixində Bakıda keçirilən 26-cı Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz Sərgisində bu, bir daha təsdiqləndi. Tədbirdə Rusiya şirkətləri geniş tərkibdə təmsil olunmuşdu. Bu gələcək təkcə nailiyyətlərinin nümayişini deyildi. Rusiya müəssisələrinin ətraflı tədqiqatı əsasında özlərinə tərəfdaşlar, istehsal etdikləri məhsullara, təklif etdikləri xidmətlərə müştəri tapmaq idi.

Moskva şəhərində yerləşən “Enerqokontarkt” Şirkətlər Qrupu iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində çalışan işçiləri termiki risklərdən qoruyan geyimlərin Avropadakı iri istehsalçılarındandır. “Enerqokontarkt”in əsas məhsulları neft-qaz və energetika sektoru üçün istehsal olunur. Bununla yanaşı, yanğınsöndürənlər və ayrı-ayrı sahələrdə çalışan qaynaqçılar üçün də geyimlər buraxılır. Bir sözlə, yüksək temperaturun risk yarada biləcəyi hər yerdə işləyənlər şirkətin məhsullarından istifadə edirlər. Bunlar müxtəlif kombinəzonlar, gödəkçələr, paltarlar və digər geyimlərdir. Burada yağısdan, qardan, küləkdən, həşəratlardan qoruyan paltarlar da istehsal edilir. Müəssisənin bir sıra məhsulları isə qəza və axtarış-xilasetmə əməliyyatlarında çalışanlar üçün nəzərdə tutulub.

Ardı 4-cü səh.

Bu gün bütün bölgələrimizdə həyat qaynağıdır. Sonuncu regional inkişaf proqramı çərçivəsində görülmüş işlər hər yerdə hiss olunur. Bu, özünü təkcə infrastruktur layihələrinin icrasında deyil, eyni zamanda çoxşaxəli emal sənayesi müəssisələrinin yaradılmasında da göstərir.

Zaqatalada da investisiya cəlb olunması üçün əlverişli şərait yaradılıb. Rayon icra hakimiyyətinin başçısı Mübariz Əhmədov deyir ki, regionların inkişafı sahəsində qəbul edilmiş və uğurla həyata keçirilmiş dövlət proqramlarında, habelə bu istiqamətdə imzalanmış sərəncamlarda nəzərdə tutulan vəzifələrin icrası böyük irəliləyişlərə yol açıb: “İlk növbədə həmin sənədlər qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafına, regionlarda kommunal xidmətlərin və sosial infrastruktur təminatının keyfiyyətinin yüksəldilməsinə, sahibkarlıq mühitinin daha da yax-

şılaşmasına, investisiya qoyuluşunun artmasına, yeni müəssisələrin, iş yerlərinin açılmasına və nəticədə əhəlinin məşğulluğunun təminatına və yoxsulluq səviyyəsinin azaldılmasına təkan verib. Dövlət proqramlarının icra olunduğu 2004-2018-ci illər ərzində rayonda ümumi məhsul buraxılışı 7,4, sənaye məhsulunun həcmi 73,2, kənd təsərrüfatında ümumi məhsul 3,9, tikinti-quraşdırma işləri 25,9 dəfə artıb. Bu müddətdə rayonda 19,6 mini daimi olmaqla 26 mindən çox iş yerli açılıb.”

Məlumdur ki, 2019-2023-cü illəri əhatə edən 4-cü Döv-

Kənddə iş də var, qazanc da...

lət Proqramının icrasına başlanılıb və artıq 17 tədbirin icrası istiqamətində müəyyən işlər görülmüşdür. 207-si daimi olmaqla 227 iş yeri açılıb. Ümumiyyətlə, Prezident İlham Əliyevin regionların özünü maliyyələşdirməsi, mövcud iqtisadi potensialdan daha səmərəli istifadə olunması, idxali əvəzədən və ixracönmümlü istehsal, emal və infrastruktur müəssisələrinin yaradılması və inkişafı istiqamətində verdiyi tapşırıqlara uyğun olaraq Zaqatala rayonunda məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilir. Cari ildə rayonda təxminən 600 hektardan çox sahədə tütün ekilib. “Azertütün” MMC fermerlərdə 456 hektardan artıq sahədə “Virçiniya” və “Berley” tütün sortunun ekilməsi üçün müqavilə bağlayaraq tələbatı uyğun toxum təhvil verib.

Ardı 3-cü səh.

“Bakı Ürək Günləri” VI Beynəlxalq Kongresinin rəsmi açılışı olub

İyunun 8-də “Fairmont Bakı” hotelində Azərbaycan Ürək-Damar Cərrahiyyəsi Cəmiyyəti (AÜDCC) tərəfindən təşkil edilən “Bakı Ürək Günləri” VI Beynəlxalq Kongresinin rəsmi açılış mərasimi olub. Kongresdə yerli mütəxəssislərlə yanaşı, dünyanın 15 ölkəsindən 400-dək kardioloq və kardiocərrah iştirak edib. Tədbirin məqsədi Azərbaycanda kardiologiyasının və ürək-damar cərrahiyyəsinin inkişafına töhfə vermək, əcnəbi mütəxəssislərlə təcrübə mübadiləsi aparmaq və tibb elminin bu sahədəki son yeniliklərini müzakirə etməkdir.

Kongresin rəsmi media tərəfdaşı olan AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 96-cı ildönümünə həsr edilmiş beynəlxalq tədbirdə Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Humanitar siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Fərah Əliyeva dövlət başçısı İlham Əliyevin “Bakı Ürək Günləri” VI Beynəlxalq Kongresinin və Avrasiya Ürək-Damar Cərrahları Cəmiyyətinin XV konfransının iştirakçılarına təbrik məktubunu oxuyub (*Məktubun mətni qəzetin bugünkü nömrəsində dərc olunur*).

Tədbirdə çıxış edən Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədri akademik Əhliman Əmiraslanov ölkəmizdə digər sahələrdə olduğu kimi, səhiyyə sahəsində də islahatlar aparıldığını, təbəbətın gündən-günə inkişaf etdiyini bildirib. O, ulu öndər Heydər Əliyevin uğurlu səhiyyə siyasətinin Prezident İlham Əliyev tərəfindən davam etdirildiyini və bu sahədə əhəmiyyətli

yətli nəticələr əldə edildiyini diqqətə çatdırıb. Komitə sədri deyib: “Ölkəmizdə belə kongresin keçirilməsi onu göstərir ki, Azərbaycanda ürək-damar cərrahiyyəsi sahəsində peşəkar mütəxəssislər hazırlanıb. Ulu öndərin apardığı məqsədyönlü siyasət təbəbətın digər sahələri kimi kardiologiya və kardiocərrahiyyənin də inkişafına təkan verib. Hazırda Azərbaycanda ən ağır, mürəkkəb əməliyyatlar həyata keçirilir. Azərbaycan dövlətinin səhiyyə sahəsində apardığı siyasət nəticəsində kardioloji mütəxəssislər formalaşıb. Bu mütəxəssislərin əksəriyyəti Türkiyənin aparıcı universitetlərində hazırlanıb. Bu gün həтта Azərbaycanın regionlarında da ürək əməliyyatları uğurla həyata keçirilir”.

Ölkəmizdə kardiologiyasının inkişaf tarixindən danışan səhiyyə nazirinin müavini El-sevər Ağayev bildirib ki, hələ 1979-cu ildə keçmiş SSRİ ölkələri arasında ilk açıq ürək əməliyyatı Azərbaycanda professor Fikrət Zərgərli tərəfindən aparılıb. Azərbaycan səhiyyəsinin tarixinə nəzər salan E.Ağayev dövlət müstəqilliyimizin ilk illəri ilə müqayisədə bu sahədə vəziyyətin müsbət istiqamətə doğru dəyişdiyini diqqətə çatdırıb. O qeyd edib ki, xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətdə qayıdan ümummilli lider Heydər Əliyevin uzaqgörənliyi və nüfuzu sayəsində səhiyyənin bütün sahələri ilə yanaşı, kardiologiya sahəsində də mühüm nailiyyətlər əldə olunmasının əsası qoyulub. Ulu öndərin siyası kursunun layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyevin diqqət və qayğısı nəticəsində Azərbaycanda

səhiyyəsinin müasir infrastrukturunu qurulub. Bir sıra dövlət proqramlarının reallaşdırılmasında Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın böyük xidmətləri var.

İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin İdarə Həyatının sədr müavini Nigar Bayramova səhiyyənin inkişafının Prezident İlham Əliyevin uğurla həyata keçirdiyi sosialyönümlü siyasətin prioritet istiqamətlərindən biri olduğunu vurğulayıb. N.Bayramova xatırladı ki, hazırda Mingəçevir şəhərində, Ağdaş və Yevlax rayonlarında pilot layihə kimi tətbiq olunan icbari tibbi sığorta gələcək üçün bütün ölkə ərazisinə genişləndiriləcək. İcbari tibbi sığortanın tətbiq edildiyi ərazilərdə yaşayanlar baza zərfinə daxil olan 1829 tibbi xidmətdən ödənişsiz istifadə hüququna malikdirlər. 2017-2018-ci illərdə pilot ərazilərdə 756 nəfər üzərində kardiocərrahi əməliyyat həyata keçirilib. Əhəlinin yararlına biləcəyi icbari tibbi sığortanın xidmətlərini zərfinin hazırlanması üzərində iş gedir. Ürək-damar əməliyyatları da xidmətlər zərfinə daxil ediləcək.

AÜDCC-nin sədri, tibb elmləri doktoru Kamran Musayev bildirib ki, “Bakı Ürək Günləri” VI Beynəlxalq Kongresinin reallaşması müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin ictimai, ümummilli lider Heydər Əliyevin səhiyyə siyasətinin məntiqi nəticəsidir. Respublikamızda kardiologiya və ürək-damar cərrahiyyəsi məhz ümummilli liderin diqqət və qayğısı sayəsində sürətli inkişaf yoluna qədəm qoyub. Dahi liderin bu sahədəki uzaqgörən

siyasəti Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

Professor Kamran Musayev bildirib ki, Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Elmi Tibbi Şurasının iclasında “Bakı Ürək Günləri” VI Beynəlxalq Kongresi davamlı tibbi təhsil verən tədbir kimi tanınmış və kongresə 24 kredit balı verilib: “Bu o deməkdir ki, kongresdə və müvafiq kurslarda iştirak etməklə illik tələb olunan 48 kredit balının 24-nü toplamaq olar. Gənc mütəxəssislər üçün təşkil ediləcək təcrübə məşğələləri “Bakı Ürək Günləri”nin elmi-praktik əhəmiyyətini daha da yüksəldəcək. Eyni zamanda, kongres azərbaycanlı həkimlərə dünyanın qabaqcıl mütəxəssisləri ilə kardiologiya sahəsində ən son nailiyyətləri müzakirə etmək imkanı yaradacaq. “Bakı Ürək Günləri” VI Beynəlxalq Kongresi ilə paralel olaraq paytaxtımızda Avrasiya Ürək-Damar Cərrahları Cəmiyyətinin XV konfransı da keçirilir”, deyən K.Musayev bildirib ki, kongresin ilk günündə təşkil edilən kurslar xüsusilə gənc kardioloqlar üçün çox faydalı olub.

Avrasiya Ürək-Damar Cərrahları Cəmiyyətinin sədri, professor Belhan Akpınar, Türk Dünyası Kardiologiya Birliyinin sədri Firdovsi İbrahimov, Azərbaycan Kardiologiya Cəmiyyətinin sədri, professor Tofiq Cahangirov çıxışlarında tədbirin təcrübə mübadiləsi baxımından əhəmiyyətini vurğulayıb, bu sahənin inkişafına töhfə verəcəyini deyiblər.

Kongres öz işini plenar sessiyalarla davam etdirir. Qeyd edək ki, kongresin mütəxəssislər İbrahim İsa-

yev, Rufulla Abdullayev, Elşən Rzayev və Kamran Əhmədovun sədrliyi ilə keçirilən səhər sessiyasında “Anadangəlmə ürək qüsurları” mövzusunda müzakirələr aparılıb. Bildirilib ki, bu problem əsasən bətdaxili dövrdə qan dövranı sisteminin inkişaf pozulmaları nəticəsində əmələ gəlir. Ürək bir orqan kimi bətdaxili həyatın 3-8 həftələrində formalaşır. Anadangəlmə qüsurların səbəbi ana tərəfindən hamiləliyin ilk üç ayı ərzində keçirilmiş kəskin respirator virus infeksiyaları, qrip, məxmərək, herpes və s. xəstəliklər, siqaretçəkme, hamiləlik zamanı qadağa qoyulmuş dərmanların qəbulu, eləcə də irsi amillər ola bilər. Qeyd edilib ki, anadangəlmə ürək qüsurları müxtəlifdir, lakin bunların arasında daha geniş yayılmış formalarından qulaqcıqlar və ya mədəciklər arasındakı çəpərdə dəlikləri. Ağır anadangəlmə ürək qüsurları olan uşaqlar inkişafda yavaşdırılardan geri qalır, çox pis çəki artırır, tez-tez xəstələnir, tez yorulurlar. Onlarda təngnəfəslik, sianoz əmələ gəlir, dəri örtükləri avazmış olur. Anadangəlmə ürək qüsurlarının müalicəsi əsasən cərrahi yolla həyata keçirilir, bəzi hallarda ağırlaşmamış qüsurlar medikamentoz yolla da müalicə edilir.

Sonra sessiyada “Mitrəl annular kalsifikasiya. Bu günün problemi”, “Degenerativ mitral pəpək prolapsusunun bərpası. Necə eməli?” və “Mitrəl pəpək tərmi: xüsusilə infektiv endokardite yönəlmə” mövzularında maruzələr dinlənilib və müzakirələr aparılıb.

Kongres işini iyunun 9-da başa çatdıracaq.

Daxili işlər naziri Gəncədə sıra baxışı keçirib

Kütləvi informasiya vasitələrində əvvəlcədən verilmiş əlanlara uyğun olaraq daxili işlər naziri, general-polkovnik Ramil Usubov iyunun 8-də Gəncə şəhərində Göygöl, Samux, Kəlbəcər, Şəmkir, Ağstafa, Tovuz, Gəbəy, Qazax, Daşkəsən, Goranboy, Xocalı və Naftalan şəhər və rayonlarında polis orqanlarında vakant olan sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrində xidmət etmək üçün müraciət edən gənclərin sıra baxışını keçirib.

Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, aidiyyəti baş idarə və ərazi polis orqanları rəislərinin də iştirak etdikləri tədbirdə həmin bölgələrdə yaşayan, post-patrol xidməti-

nin polis nəfəri vəzifələrində xidmət etmək istəyən 380 nəfər iştirak edib. Nazir ayrı-ayrılıqda hər bir gəncin zahirı gərəkimi, fiziki hazırlığını və zəhmətsevərliyini, ümumi bilik səviyyəsini və dünyagörüşünü ilə maraqlanıb. İddiaçıların arasında daha hazırlıqlı olan 170 nəfər seçilib. Onların daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul olunmaları üçün müvafiq tapşırıqlar verilib.

Tədbirdə çıxış edən nazir Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin mükməll təhsilə, yüksək mədəni və işgüzar keyfiyyətlərə, hətərfəli dünyagörüşə malik gənclərin dövlət idarəçiliyində daha geniş təmsil olunmaları, o cümlədən daxili işlər orqanlarında xidmətdə irəli çəkilmə-

ləri üçün tövsiyə və tapşırıqlarını xatırladı. General-polkovnik Ramil Usubov bu istiqamətdə daim zəruri addımların atıldığını, hazırkı seçimin də bu sahədə həyata keçirilən məqsədyönlü kadrlar siyasətinin növbəti təzahürü olduğunu bildirdi. Qeyd olunub ki, şəxsi həyətini hazırlıq səviyyəsinin artırılması, gənc əməkdaşlara lazımi diqqət və qayğı göstərilməsi ölkə və DİN rəhbərliyinin fəaliyyətində prioritet istiqamətlərdən və daim nəzarətdə saxlanılan məsələlərdəndir.

Nazir Ramil Usubov xidmətə qəbul üçün seçilən gəncləri təbrik edərək onlara tövsiyələrini verib və gələcək xidməti fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb.

HDQ-nin göyertə qrupunun NATO standartlarına uyğun qiymətləndirilməsi müvəffəqiyyətlə başa çatıb

Bakıda NATO-nun Əməliyyat İmkanları Konsepsiyası (ƏİK) Proqramı çərçivəsində Hərbi Dəniz Qüvvələrinin (HDQ) Ortaq Qüvvələr Birliyinə bəyan edilmiş Göyertə qrupunun “Dənizdə qadağa əməliyyatları” üzrə NATO standartlarına uyğun ikinci səviyyəli özünüqiymətləndirməsi (SEL-2) keçirilib.

səviyyəli NATO qiymətləndirməsinə hazırlıq məqsədilə daşıyır.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, NATO-nun Nərvud Hərbi Dəniz Qərargahının nümayəndələrinin müşahidəsi ilə icra edilən qiymətləndirmənin əsas məqsədi Ortaq Qüvvələr Birliyinə bəyan edilmiş Göyertə qrupunun fəaliyyətinin və təchizatının Şimali Atlantika Alyansının standartlarına uyğunluğunu yoxlamaqdan ibarətdir. Təlim, eyni zamanda, 2020-ci ildə ikinci

İcbari tibbi sığorta: bu sosial proqramdan milyonlarla vətəndaşımız faydalanacaq

Əvvəl 1-ci səh.

Layihə çərçivəsində icbari tibbi sığortanın baza zərfinə daxil olan tibbi xidmətlərin siyahısı və tarifləri təsdiqlənib. Pilot layihənin uğurları, aparılan məarifləndirmə işləri icbari tibbi sığortanın tətbiqinin üstünlükləri və əhəmiyyəti barədə əhalidə əyani təsəvvür yaradıb və bunlar tədqiqat olub. Göstərilmiş tibbi xidmətlər müqabilində tibb işçilərinin mövcud əməkhaqlarına müvafiq edilmiş əlavələr həkimlərin və digər səhiyyə işçilərinin sosial rifahının yüksəldilməsinə səbəb olub.

Əhalisi 340 min nəfər təşkil edən pilot ərazilərdə sığorta olunanlar və 30 minə yaxın məcburi köçkün baza zərifi çərçivəsində ödənişsiz tibbi xidmətlərlə təmin olunub. Əhəlinin səhiyyə xərcləri ilə bağlı maliyyə yükü əhəmiyyətli dərəcədə azaldılıb. Tibb mütəxəssislərinin fəaliyyətində məhsuldarlıq artıb, tibbi-iqtisadi rentabellik təmin olub. Bir çox çətin əməliyyatların bilavasitə rayon xəstəxanalarının özümdə uğurla aparılması əhəlinin müasir və keyfiyyətli tibbi xidmətlərə əlçatanlığının təmin olunmasına səbəbdir. Bu, həm də kadrlar potensialının gücləndirilməsi məqsədilə pilot ərazilərin tibb işçilərinin xarici ölkələrdə təlim və təcrübə proqramlarına göndərilməsinin yüksək səmərəsindən, son nəticədə həmin bölgələrdə yaşayan insanların səhhətinə faydalanandan xəbər verir.

Dövlət vətəndaşının yanında

Azərbaycan Prezidentinin həyata keçirdiyi siyasətin, apardığı sosialyönümlü islahatların, əhəliyə, xüsusilə aztəminatlı vətəndaşlara yüksək diqqət və qayğısının təzahürü kimi

2020-ci il yanvarın 1-dən bütün ölkə üzrə icbari tibbi sığortanın tətbiqinə başlanacaq. Üstəlik, əhəlinin, xüsusilə onun həssas təbəqəsinin qayğılarını, yaranacaq çətinliklərə vəziyyətləri dərhal təmin etməyə nəzər alıb və sistem tətbiqi zamanı bir çox vətəndaşın qorularına düşəcək yükü öz üzərinə götürüb. Belə ki, “Tibbi sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq düzəlişlərdən sonra gələcək bütün əhəliyə tətbiq edilən iqtisadi qeyri-fəal əhəli, başqa sözlə desək, uşaqlar, tələbələr, pensiyaçılar, sosial müavinət və ünvanlı sosial yardım alan şəxslər, hamilə və sosial məzuniyyətdə olan qadınlar üçün sığorta haqqının dövlət büdcəsindən ödənilməsi nəzərdə tutulur.

Beləliklə, gələcək ilin yanvarından etibarən hər bir Azərbaycan vətəndaşı bir çox səhiyyə xidmətlərini icbari tibbi sığorta çərçivəsində əldə edə biləcək. Bura tətbiq edilən iqtisadi qeyri-fəal əhəli, başqa sözlə desək, uşaqlar, tələbələr, pensiyaçılar, sosial müavinət və ünvanlı sosial yardım alan şəxslər, hamilə və sosial məzuniyyətdə olan qadınlar üçün sığorta haqqının dövlət büdcəsi tərəfindən ödənilməsi nəzərdə tutulur.

Onu da qeyd edək ki, dövlət tibb mütəxəssislərində göstərilən tibbi xidmətlərin keyfiyyətinin standartlara uyğunlaşdırılması məqsədilə İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi Səhiyyə Nazirliyi ilə birlikdə tibb mütəxəssisləri üçün keyfiyyət standartları

üzerində işə başlayıb. 2020-ci il ərzində 20 standartın tətbiqi nəzərdə tutulub. Bu standartlara uyğun fəaliyyət göstərən tibb mütəxəssisləri agentlik tərəfindən keyfiyyət indeksinə uyğun əlavə maliyyələşmə imkanı əldə edəcək. Sonrakı illərdə işe keyfiyyət standartlarının sayının 200-ə çatdırılması planlaşdırılıb.

Hədəfdən reallığa

Azərbaycan Prezidentinin 2018-ci il 20 dekabr tarixli fərmanı ilə “Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyi” (TƏBİB) adlı publik hüquqi şəxs də yaradılıb. Bir çox dövlət tibb mütəxəssisləri TƏBİB-in tabeliyinə verilib. Belə bir qurumun yaradılması məqsədilə ölkədə tibbi xidmətlərin keyfiyyətini daha da yaxşılaşdırmaq və müasir tələblərə uyğunlaşdırmaq, habelə bu sahənin mövcud maliyyələşmə mexanizmlərini yeni iqtisadi əsaslarla tətbiq etmək, tibbi yardımın keyfiyyətinə, pasiyentlərin hüquqlarının qorunmasına nəzarət mexanizmlərini təkmilləşdirmək və əhəlinin sağlamlığının etibarlı qorunmasını təmin etməkdir.

Bütün bunlar dövlət rəhbərliyinin hər bir ölkə sakininin problemlərinə həssas münasibətini, sosialyönümlü siyasətini əks etdirməklə yanaşı, həm də bu siyasətin icrası üçün məqsədyönlü proqramlara, dəqiq, əsaslandırılmış tədbirlər kompleksinə və digər rəhbərliyinin qarşısına qoyduğu vəzifələri reallaşdırma bilecək peşəkar kadrlar potensialına malik olduğunu göstərir.

Azərbaycanda icbari tibbi sığortanın tətbiqi artıq hədəf deyil, reallıqdır və bu reallıqdan çox tezliklə milyonlarla vətəndaşımız faydalanacaq.

İradə ƏLİYEVƏ, “Azərbaycan”

Vaşinqtonda keçirilən forumda Azərbaycanda texnologiyaların inkişafı müzakirə edilib

Əvvəl 1-ci səh.

Texnologiya üzrə Amerika Şurası (ACT) və Sənaye Məsələləri Şurasının (IAC) birgə təşkilatlığı ilə Vaşinqtonda “2019 Yeni Yaranan Texnologiyalar Forumu” keçirilib.

ABŞ hökumətinin yüksək vəzifəli dövlət rəsmilərinin, texnologiya və innovasiya sahəsində aparıcı şirkətlərin, həmçinin Vaşinqton şəhərindəki diplomatik korpus nümayəndələrinin geniş təmsil olunduğu tədbirdə Azərbaycanın ölkədəki səfiri Elin Süleymanov “Ölkələrin yeni texnologiya çağırışlarına yanaşmaları” mövzusunda paneldə əsas məruzəçi qismində çıxış edib.

Səfir Elin Süleymanov çıxışında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin apardığı iqtisadi siyasətin mühüm elementləri innovasiyalar və bilik iqtisadiyyatının inkişafı olduğunu vurğulayıb. Azərbaycanın tarixən innovasiyalara meyilli və açıq ölkə olduğunu qeyd edən diplomat dünyada nəfthin sənaye üsulu ilə hasilatının, müsəlman Şərqi qadınlarına ilk dəfə seçki hüququnun verilməsi-

nin Azərbaycanda baş verdiyini qeyd edib.

Diplomat Dünya Bankının “Doing Business 2019” hesabatında Azərbaycanın biznesin aparılması üçün ən əlverişli mühitin yaradılması indeksi üzrə ötən il ilə müqayisədə ümumi sıralamada 32 pillə irəliləyərək 190 ölkə içərisində 25-ci yeri yüksəltdiyini, ən çox tərəqqi etmiş 10 ölkənin sırasına rekord sayda irəliləyib. Səfir struktur islahatlarının davamı və ölkəmizin innovasiyaların inkişafı sahəsində əldə etdiyi uğura misal olaraq “ASAN xidməti” xüsusi qeyd edib, Azərbaycanın “ASAN” modelinin artıq Əfqanıstanda tətbiq edildiyini bildirib. Dövlətin innovasiya sahəsinin inkişafına ayırdığı diqqətin göstəricisi olaraq yeni yaradılmış İnnovasiya Agentliyi, həmçinin müvafiq innovasiya ekosisteminin fəaliyyəti üçün vacib elementlər olan inkubatorlar və akseleratorların təşkilatı tapdığını vurğulayıb. Uğurlu tədbirlərə nümunə olaraq 2018-ci

ildə Bakı şəhərində təşkil edilmiş beynəlxalq İnnovasiya Həftəsi misal göstərilib və tədbir çərçivəsində dünyada bir ilke imza atılacaq robot Sofiya viza veridiyi bildirilib. Səfir, həmçinin ötən ilin noyabr ayında ABŞ və dünyanın qabaqcıl innovasiya, startap və təhsil mərkəzlərindən biri olan Boston şəhərində 1-ci “ABŞ - Xəzər İnnovasiya Forumu”nun uğurla keçirildiyini xüsusi qeyd edib və bildirib ki, bu tipli tədbirlər iki ölkənin startap icmaları arasında əlaqələri canlandırır.

Mobil texnologiyaların və internet şəbəkəsinin ölkəmizdə geniş yayıldığını bildiren səfir, texnologiyaların inkişafının təbii olaraq kibertəhlükələr və əlaqədar fəsadlar yaratdığı və bu xüsusda Azərbaycan hökumətinin onlayn kibertəhlükəsizlik məsələlərində ciddi diqqət yetirdiyini də bildirdi. Səfir, eyni zamanda, vurğulayıb ki, bəzi hallarda transmilli təhdidlər yaranan qüvvələr, o cümlədən radikal və ekstremist qruplar öz məqsədlərinə nail olmaq üçün

onlayn resurslardan istifadə edirlər və bu baxımdan hər bir dövlət öz təhlükəsizliyi ilə bağlı vəzifələrini yerinə yetirməlidir.

Səfir Elin Süleymanovla yanaşı, paneldə ABŞ Dövlət Katibinin kiberkommunikasiyalar və informasiya siyasəti üzrə köməkçisinin müavini səfir Robert Ştreyer, Bəhrən Krallığının, Sinqapurun və Estoniyanın ABŞ-dəki səfirləri də çıxış ediblər. Forum çərçivəsində sən intellekt, blokçeyn texnologiyaları və kriptovalyutalar, yeni texnologiyalar üçün milli və beynəlxalq tənzimləyici çərçivələr, həmçinin kibertəhlükəsizlik məsələləri geniş müzakirə edilib, dövlət və özəl sektordən bir sıra tanınmış sirlər məruzələrlə çıxış ediblər.

Qeyd edək ki, yeni texnologiyalar və innovasiyalar sahəsində ABŞ-də keçirilən ən mötəbər tədbirlərdən biri olan sığortadan forum çərçivəsində texnologiya sahəsində dövlət-özəl sektor çərçivəsində uğurlu əməkdaşlıq misalı olan ACT-IAC tərəfdaşlığının 40-cü ildönümü qeyd edilib.

Dövlət proqramlarının icrası regionlarda sahibkarlığın inkişafını stimullaşdırır

Əvvəl 1-ci səh.

Bu kreditlər hesabına reallaşan layihələr nəticəsində 165 mindən çox yeni iş yeri açılmışdır. 68 faizli aqrar sektorun, 32 faizli müxtəlif sənaye və digər sahələrin inkişafına yönəldilən kreditlərdə regionların payı 75 faiz olmuşdur.

Dövlət güzəştli kreditləri yanaşı, aqrar sektorda fəaliyyət göstərən sahibkarlara digər vasitələrlə də kömək edir. Məsələn, kənd təsərrüfatının inkişafında əhəmiyyətli mexanizmlərdən olan “Aqrrolizinq” ASC vasitəsilə 2004-cü ildən bəri kənd təsərrüfatı texnikası lizinə verilir, pestisidlər, texnoloji avadanlıqlar, tinglər, toxumlar, cins da-

mazlıq heyvanlar güzəştli şərtlərlə istehsalçılara çatdırılır, onlara aqrar texniki xidmətlər göstərilir.

Regionlarda sahibkarlıq fəaliyyətinə yeni başlayanların dəstəklənməsi üçün isə Xaçmazda 2,8 milyard manat investisiya yatırılacaq, 22 minədək yeni iş yerinin açılacağı nəzərdə tutulur. Aqrar sektorda fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinin işinin əlaqələndirilməsi, müvafiq sahənin inkişafı ilə bağlı təkliflərin hazırlanması məqsədilə meyvə-tərəvəz, şarab, fındıq, nar, xurma, tütün, tekstil, çay, zeytun, süd və süd məhsulları istehsalçılarına və ixracatçılara, arıqlar, qablaşdırma sənayesi, qadın sahibkarlığının inkişafı üzrə assosiasiyalar, eləcə də İxracatçılar Klubu yaradılmışdır.

Bütün bunların sayəsində xüsusilə ölkənin kənd təsərrüfatı məhsulları ilə təminatı ildən-ilə yaxşılaşır, ixrac imkanları genişlənir. Təkcə 2017-ci ildə müqayisədə ötən il meyvə-tərəvəz ixracı 11 faiz artaraq ölkəyə 530 milyon dollar həcmində gəlir gətirmişdir. Həmin dövrdə kənd təsərrüfatı məhsullarının ümumi istehsal həcmi 4,6, o cümlədən bitkiçilik məhsullarının istehsalı 6,8, heyvandarlıq məhsullarının istehsalı 2,7 faiz artmışdır. Bu nailiyyətlər müstəqillik dövründə qazanılan ən yüksək nəticədir.

Rüstəm KAMAL, “Azərbaycan”

REGIONLAR

Barama tədarükünə başlanılıb

Artıq Kürdəmir rayonunda yaş barama tədarükünə başlanılıb. Mövsümün ilk günündə kürdəmirli istehsalçılardan 1353 kiloqram yaş barama qəbul olunub. Rayon icra hakimiyyətinə aldığımız məlumatda bildirilir ki, bu il rayonda yaş barama istehsalının ötən illə müqayisədə 13 ton artırıqla 33 tona çatdırılması planlaşdırılıb.

Kənddə iş də var, qazanc da...

Əvvəli 1-ci sah.

Tütüncülər tərəfindən seçilmiş torpaq sahələrinə şitillərin köçürülməsi yekunlaşıb.

Zaqatalada qərzəkli meyvələr üstünlük təşkil edir. Bu sahə davamlı inkişaf etdirilir. Hazırda fındıq bağları sahəsinin iki dəfə artırılması ilə əlaqədar müvafiq tədbirlər görülmür. Cari ildə 255 hektar sahədə yeni fındıq bağları salınıb və bu hesaba fındıq bağları 19 min 760 hektara çatdırılıb.

Bundan başqa, "Zaqatala Aqrosənaye" MMC-yə məxsus 5 hektar sahədəki fındıq tingliyi təsərrüfatında, fərdi tinglilik təsərrüfatları üzrə Bəhmətli kəndində 4, Əlibad qəsəbəsində 1,45 hektar, Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzinə məxsus ting-

çilik sahələrində, 2018-ci ildə fəaliyyətə başlamış "Agrarco" MMC-nin

Çobankol kəndindəki 18 hektarlıq fındıq tingliyində mövcud və yeni sa-

lınımış tinglərə aqrotexniki qaydalara uyğun olaraq qulluq göstərilir.

Rayon üçün ənənəvi və ixrac potensialı yüksək olan sahələrdən biri də güllükdür. 2018-ci ildə 64 hektar qızılgül plantasiyasından 120 ton 787 kiloqram qızılgül, 35 hektar lavanda plantasiyasından 22 min 663 kiloqram lavanda ləçəyi tədarük edilmiş, 38 kiloqram qızılgül yağı və 290 kiloqram lavanda yağı istehsal olunmuşdur.

Ancılığın inkişafı və bal ixracının artırılması da unudulmur. "EkoZaqatala" MMC tərəfindən "Boz Qafqaz" cinsinə məxsus arılar yetişdirilərək artırılır və fermerlər yüksək məhsuldar, cavan arı ailələri ilə təmin edilir. Rayonda əsasən "Boz Qafqaz" və "Karpat" cinsinə məxsus arı ailələri saxlanılır. Bu təsərrüfatlarda arı ərzində təxminən 200 ton bal, 3 ton mum, 300 kiloqram çəpək tozu, 100 kiloqram vərərum, 5-6 kiloqram arı südü istehsal olunur. Rayonun təbii iqlim şəraiti gələcəkdə arıçılıq məhsullarının istehsalının daha da artırılmasına imkan verir. Bu imkanı artıran həm də arıçılara dövlət tərəfindən subsidiyaların verilməsidir. İndiyədək Zaqatala Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzi tərəfindən rayonun 27 inzibati ərazi dairəsi üzrə 816 nəfər arıçılıqla məşğul olan fiziki və hüquqi şəxslərə saxladığı 20 min 974 arı ailəsinə (pətyə) görə 209 min 740 manat subsidiya ödənilib.

Əli SƏLİMOV, "Azərbaycan"

Qeyd edək ki, cari mövsüm barama yetişdirilməsi üçün 253 küncü ailəsi ilə müqavilə

"Azərbaycan"

Bu gündə 12 min 382 ton taxıl tədarük edilib

Cəbhə bölgəsində yerləşən Füzuli rayonunda taxıl biçininin müxtəşkil keçirilib və optimal müddətdə başa çatdırılması üçün bütün qüvvələr səfərbər edilib.

Rayon Statistika İdarəsindən AZƏRTAC-ın bölgə müxbirinə bildirdikləri ki, 2019-cu təsərrüfat ili üçün rayon ərazisində 36 min 964 hektarda taxıl səpini həyata keçirilib. Zəmilərin 28 min 459 hektarı buğda, 8505 hektarı isə arpa, 828 hektar buğda zəmisində biçin aparılıb, 12 min 382 ton məhsul tədarük edilib. Hektarın orta məhsuldarlığı buğda zəmilərində 32 sentner, arpa sahələrində isə 30,2 sentnerdir. Hazırda rayonda taxıl biçini uğurla davam edir. Mütəxəssislər əvvəlki illərdə olduğu kimi, bu il də

rayonda 100 min tondan artıq taxıl istehsal ediləcəyini proqnozlaşdırılır.

Qeyd edək ki, taxılçılıq Füzuli rayonunda kənd təsərrüfatının aparıcı sahələrində isə toxumçuluq təsərrüfatı yaradılıb. Artıq yeddi ildir ki, Füzuli rayonu respublikanın 100 min tondan artıq taxıl istehsal edən rayonları sırasındadır.

kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi"ne uyğun olaraq hər biri 1000 hektar olan 4 iri taxılçılıq təsərrüfatı və 500 hektar ərazidə isə toxumçuluq təsərrüfatı yaradılıb. Artıq yeddi ildir ki, Füzuli rayonu respublikanın 100 min tondan artıq taxıl istehsal edən rayonları sırasındadır.

13 min 203 hektar sahədə yazlıq bitkilər əkilib

Salyanda yazlıq bitkilərin ekini başa çatıb. Əkinə vaxtında və müxtəşkil başlayan fermerlər dövlətin məhsul istehsalının artırılması ilə bağlı əkinçilərə göstərdiyi dəstəkdən və verilən əlavə subsidiyalardan yararlanaraq 13 min 203 hektar sahədə yazlıq əkin aparılıb ki, bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 984 hektar çoxdur.

Rayon statistika idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, əkin aparılmış sahələrin 688 hektarını qarğıdalı, 5 min 97 hektarını tərəvəz, 767 hektarını bostan bitkiləri, 31,3 hektarını çəltik, 11 hektarını isə günəbaxan bitkisi təşkil edir.

Yazlıq bitkilər ekini başa çatdıran torpaq mülkiyyətçiləri sahələrdən bəli məhsul götürmək üçün hazırda becərmə işləri aparır, bitkilər yemləmə gübrəsi və suvarma suyu ilə təmin olunur, əlaq otlarından təmizlənilir.

Heyvandarlıq məhsulları istehsalında artım müşahidə olunur

Saatlıda heyvandarlıq əsas təsərrüfat sahələrindən biridir. Dövlətin aqrar bölmənin digər sahələri ilə yanaşı, heyvandarlığın inkişafına göstərdiyi hərtərəfli qayğı, maldarlarına verilən əlavə subsidiyalar rayonda bu sahənin inkişafına güclü təkan verib, et, süd, yun və yumurta istehsalı və mal-qaranın baş sayının artmasına səbəb olub.

Rayon statistika idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, hazırda rayonun heyvandarlıq təsərrüfatlarında 67 min 755 baş iribuynuzlu mal-qara və 115 min 206 baş qoyun-keçi saxlanılır. Bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə, ümumilikdə, 1654 baş çoxdur.

İlin ötən 5 ayı ərzində rayonda 3 min 182,4 ton et (diri çəkidə), 16 min 312,4 ton süd, 76,2 ton yun və 6 milyon 32 min ədəd yumurta istehsal olunub. Bu da ötən ilin eyni dövründə istehsal olunan etdən 0,9 ton, süddən 69,4 ton, yundan 10,4 ton, yumurta istehsalından isə 1 milyon 180 min ədəd çoxdur.

Almaniya vətəndaşı olan soydaşımız Ağstafada nümunəvi aqroservis yaradılıb

Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun əsasını təşkil edən aqrar sahə inkişaf etdikcə sosial və istehsal infrastrukturlarının inkişafına, regional proqramların yerinə yetirilməsinə, eləcə də kənd və qəsəbələrin müasirləşdirilməsinə və insanların həyat şəraitinin yaxşılaşmasına geniş imkanlar açılır. Bu baxımdan son illər Ağstafada müxtəlif tədbirlər həyata keçirilmiş, onların sayəsində daxili tələbatın ödənilməsinə yönələn istehsal sahələri genişlənməmiş, əhəlinin məşğulluğu təmin edilmişdir. Belə müəssisələrdən biri "Ağstafa Aqroservis" MMC-dir.

2012-ci il aprel ayının 12-də Prezident İlham Əliyevin xeyir-duası ilə fəaliyyətə başlamış MMC-nin sayəsində rayonda məhsuldarlığın artmasına və torpaq ehtiyatlarının daha səmərəli istifadə olunmasına geniş imkanlar yaradılmışdır. Tikintisi 2010-cu ildə başlanmış müəssisəni Almaniyanın "Wolf System" şirkəti ilə "Ak-kord" Şirkətlər Qrupu inşa etmişdir. Almaniyanın aparıcı şirkətlərinin istehsalı olan və müasir standartlara cavab verən texnika və avadanlıqların köməyi ilə 14 min hektar sahəyə xidmət göstərmək gücünə malik müəssisədə qazanan uğurlar burada ikinci layihənin gerçəkləşməsinə və bununla da aqrosənaye kompleksinin yaradılmasına imkan vermişdir.

Belə ki, aqrosənaye kompleksinin nəzdində Taxıl və un iəməlləri istehsalı kombinatı inşa edilmişdir. Burada saatda 1 ton istehsal gücünə malik çörək zavodu, 30 min tonluq taxıl, 2 min tonluq un rezervuarları, mədəniyyət mərkəzi, 300 yerlik konfrans zalı, hazır məhsul anbarı, "fast food" işə obyektleri, müasir standartlara cavab verən 140 yerlik yeraltı avtomobil dayanacağı tikilmişdir. Ümumi sahəsi 2 min kvadratmetr olan "fast food" işə obyektində kompleksin istehsalatı üçün çörək, un və qənnadı məhsulları satılır.

Kompleksdə Avropa, əsasən Almaniya və İsveç texnologiyalarından istifadə olunur. Layihəyə 6 min hektar torpaq sahəsini əhatə edən taxılçılıq təsərrüfatı da daxildir. Burada inşa edilmiş taxıl dəyirmanının emal gücü sutkada 120 tondur. Qabaqcıl texnologiyaların tətbiqi dəyirmanın məhsuldarlığını artırmışdır. Yeni burada həm yüksək keyfiyyətli, həm də minimum itki ilə un məhsulları hazırlanır. Üstəlik, tullantılardan da istifadə olunur. Dəyirmanda emala verilən taxıl yuyulmur. Proses nəmləndirici xüsusi texnologiya ilə həyata keçirilir, un keyfiyyəti olur, vaxt və məhsul itkisinin qarşısı alınır. Emal zamanı yaranan kəpək və digər qırıntılardan heyvandarlıq üçün yem istehsal edilir.

36 min tonluq anbarı olan müəssisənin emal səxində buğda çəşidləndikdən sonra saflaşdırılaraq qablaşdırılır. Çəşidlənən buğda müəssisədəki hər birinin tutumu 5 min ton olan 6 çənə yığılır. Buğda üyüdüldükdən sonra keyfiyyə-

tinə görə çəşidlənir. Çəşidlənmiş unun bir hissəsi 50 kiloqramlı kisələrə doldurularaq 1-ci nov un kimi satışı çıxarılır. Bir hissəsi isə çörək və yarımfabrikatların, eləcə də şirniyyat məmulatlarının hazırlanmasında istifadə olunur.

Burada əhaliyə yarımfabrikat şəklində çörək də təklif edilir. Həmin çərəklər havası çıxarılmış xüsusi sellofan paketlərdə, vakuum şəraitində saxlandığı üçün uzun müddət qala bilər. İstehsal edilmiş bu çərəklərin daxili bazarla yanaşı, xaricə də ixrac olunması üçün danışıqlar aparılır. Artıq bununla bağlı Almaniyanın "ALDU" və "LIDL" ticarət şirkətləri ilə müqavilələr bağlanmışdır.

Ağstafa Aqrosənaye Kompleksi müşahidə şurasının sədri Rəşad Urovcov deyir ki, müəssisəni daha da genişləndirmək fikrindədirlər. Növbəti mərhələ Ağstafanın Böyükkeşik qəsəbəsində 2400 başlıq cins inək fermasının tikintisi ilə davam etdiriləcək. Burada sutkalıq gücü 50 ton olan kərə yağı istehsalatı sexinin tikintisi nəzərdə tutulur. Hazırda layihənin icrası ilə bağlı işlər gedir. Burada heyvandarlıq iki istiqamətdə ətlük və südlük istiqamətində inkişaf etdiriləcək.

Qazax rayonunda müəssisənin loqistik mərkəzi də inşa olunur. Mərkəzin yaradılmasında məqsəd Azərbaycan və Gürcüstan ərazisindən keçən Avropa istehsalı olan maşın

və mexanizmlərinə servis xidməti göstərməkdir.

Almaniya vətəndaşı, kənd təsərrüfatı sahəsində zəngin təcrübəyə malik olan Rəşad Urovcov söhbət zamanı digər maraqlı məqamlara da toxundu. Dedi ki, Avropada aqrar sektor "tarladan istehsalatçıya" prinsipi ilə fəaliyyət göstərir. Fermerlər kənddən toxum almırlar. Onlar toxumu özləri istehsal edirlər. Bitkini növbəli əkilir. Bu, həm səmərəliliyi yüksəldir, həm də məhsulun maya dəyərində müsbət təsir göstərir: "Avropa təcrübəsini "Ağstafa Aqrosənaye" Kompleksində də tətbiq etməyə başlamışıq. Biz də növbəli əkin sistemini keçmişik. Xüsusilə taxıl biçinindən sonra paxlalı bitkilərin ekini aparırıq. Doğrudur, paxlalı bitkilərin toxumunu hələ xaricdən gətirik. Həmin toxumların keyfiyyətliliyinə təminat məqsədilə ul-trabanövşəyi şüa ilə seçirik. Lakin qərara alınmış ki, yaxın vaxtlarda yonca, qarğıdalı, günəbaxan toxumları kimi paxlalı bitkilərin toxumunu da özümüz istehsal edək.

Müşahidə şurasının sədri onu da bildirdi ki, Avropa ölkələrində artıq kiçik təsərrüfatlar birləşərək böyük təsərrüfatlara çevrilir: "Orada torpağı əzən fermerlərə bank krediti verilmir. Deyirlər ki, gedin, birləşib böyük təsərrüfat yaradın. Azərbaycanda da çoxlu sayda az torpağı da təsərrüfat sahibləri çoxdur. Onların bəziləri taxıl, bəziləri qarğıdalı, bəziləri bostan bitkiləri ekir. Nəticədə bitkinin vegetasiya dövründə tozlanma püs getdiyindən məhsuldarlıq aşağı düşür. Yaxşı olardı ki, bu sahədə Avropa metodundan istifadə olunsun".

Qeyd edək ki, hazırda kompleksin 2700 hektar əkin sahəsi var. Ancaq layihə üzrə bu rəqəm 15 min hektar olmalıdır. Mövcud texnika və aqreqatların sayı da bu rəqəmə hesablanmışdır.

Bu gün müəssisədə 230 nəfər çalışır. Ancaq bu son hədd deyil. Nəzərdə tutulub ki, müəssisə tam gücü ilə fəaliyyətə başladığından sonra işçilərin sayı 600 nəfərə çatdırılsın. Müəssisədə orta aylıq əməkhaqqı isə 600 manatdır. İşçilər gündə bir dəfə pulsuz yeməklə təmin olunurlar. Onların iş yerlərinə rahat gəlib gəlmələri üçün xüsusi avtobuslar da ayrılıb.

Sabir ƏLİYEV, "Azərbaycan"

Sankt-Peterburqda Azərbaycan-Rusiya biznes dialoqu təşkil edilib

23-cü Sankt-Peterburq Beynəlxalq İqtisadi Forumu çərçivəsində Azərbaycan-Rusiya və Rusiya-Azərbaycan işgüzar şuralarının dəstəyi, Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev və Rusiyanın iqtisadi inkişaf naziri Maksim Oreşkinin iştirakı ilə iş adamları arasında biznes dialoqu keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Ş.Mustafayev Azərbaycan-Rusiya və Rusiya-Azərbaycan işgüzar şuralarının biznes dairələri arasında əlaqələrin genişləndirilməsində önəmini qeyd edib. Ticarət əlaqələrinin Azərbaycan-Rusiya iqtisadi əməkdaşlığının əsas istiqamətlərindən olduğunu vurğulayan nazir Rusiyanın ölkəmizin əsas ticarət tərəfdaşlarından olduğunu və qeyri-neft məhsullarının ixracına görə birinci yeri tutduğunu diqqətə çatdırıb: "Ötən il Rusiya ilə ticarət dövriyyəsi əvvəlki ilə müqayisədə 19 faiz artaraq 2,5 milyard dollara çatıb. Bu ilin yanvar-aprel aylarında isə ticarət dövriyyəsinin 23 faizlik artımına nail olub. Azərbaycan Rusiyanın Cənubi Qafqazda əsas ticarət tərəfdaşdır. Keçən il Rusiyanın Cənubi Qafqaz ölkələri ilə ümumi ticarət dövriyyəsinin 43 faizi Azərbaycanın payına düşüb".

"Ölkələrimiz arasında ticarət əlaqələrinin daha da genişləndirilməsi potensialı böyükdür və bu məqsədə tədbirlər davam etdirilir. Belə ki, Rusiyada Azərbaycan ticarət nümayəndəliyi fəaliyyət göstərir, ticarət evləri mexanizmi tətbiq olunur", - deyir Ş.Mustafayev bildirib.

Nazir işgüzar əlaqələrin genişləndirilməsində iqtisadi-ticarət əməkdaşlığının aktual məsələləri üzrə işçi Qrupunun, Bakıda açılmış Rusiya İxrac Mərkəzinin nümayəndəliyinin fəaliyyətini, bu ilin martında "Qazprombank"ın Azərbaycana investisiya imkanlarına dair keçirilmiş biznes seminarının önəmini qeyd edib. Bununla yanaşı, Azərbaycan məhsulları "Made in Azerbaijan" vahid stendini ilə Rusiyada keçirilən "Worldfood", "Prodepo", "MosBuild 2019" sərgilərində nümayiş olunub, Rusiyaya ixrac missiyaları təşkil edilib, ötən ilin may ayında Həştərxanda Azərbaycanın iş Mərkəzi açılıb. Bu il Sankt-Peterburq və Yekaterinburq şəhərlərində 2 Azərbaycan şərab evinin açılışını gözlənilir.

"Bundan başqa, hazırda Rusiyada "Azərbaycan nemətləri" mağazalar şəbəkəsinin yaradılması layihəsi həyata keçirilir. Layihə çərçivəsində ilk mağaza bu ilin martında Moskvada açılıb. Rusiyanın digər şəhərlərində də bu cür mağazaların açılması planlaşdırılır", - deyir o qeyd edib.

Ş.Mustafayev deyib: "Ölkəmiz Rusiya ilə sənaye, investisiya sahələrində də

səmərəli əməkdaşlıq həyata keçirir. Bu baxımdan, "SOCAR Polymer" layihəsi, Pirallahı Sənaye Parkında özcaqlı müəssisəsinin yaradılması, Gəncə Avtomobil Zavodunun Rusiyanın "Kamaz" və "Ural" zavodları ilə əməkdaşlığı, "Azermas" və "QAZ" şirkətləri arasında birgə layihələrin həyata keçirilməsi qarşılıqlı sərmayə yatırılması sahəsində əhəmiyyət kəsb edir".

M.Oreşkin Azərbaycan və Rusiyanın strateji tərəfdaş olduğunu, ölkələrimiz arasında yüksək səviyyəli siyasi-iqtisadi münasibətləri diqqətə çatdırıb, hazırda müxtəlif sahələrdə çoxşaxəli layihələri vurğulayıb.

Rusiyanın nazir qeyd edib ki, iki ölkə arasında iqtisadi-ticarət əməkdaşlığının inkişafı üçün böyük imkanlar var və bu müsbət meylin gücləndirilməsi üçün səyler daha da artırılacaq, bu gün təşkil edilən biznes dialoqu işgüzar əlaqələrin inkişafına öz töhfəsini verəcək.

O, ölkəsinin Azərbaycandan kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracını artırmaq niyyətini diqqətə çatdırıb, iş adamlarının yaradılmış imkanlardan daha səmərəli istifadə etməyə dəvət edib.

Azərbaycan-Rusiya İşgüzar Şurasının idarə heyətinin sədri Səməd Qurbanov, SOCAR-ın prezidenti Rövşən Abdullayev, Rusiya Prezidentinin səhərlərində 2 Azərbaycan şərab evinin açılışını gözlənilir.

Rusiya şirkətləri Azərbaycanla əməkdaşlıq etməkdə maraqlıdır

Əvvəli 1-ci səh.

"Enerqokontrakt"ın Beynəlxalq Biznes Səhəsinin rəhbəri Maksim Qolovanov Azərbaycanla İndiyədək işgüzar əlaqələrinin olmadığını təsəvvüflə bildirdi. Azərbaycanın ikinci dəfədir məhz bu əlaqələri qurmaq məqsədilə gəldiklərini söylədi:

- Neft və qaz sərəhsində qurduğumuz stendə çoxsaylı şirkət və müəssisələrin nümayəndələrinin yaxınlaşması göstərir ki, qarşıya qoyulmuş bu məqsədə nail olacağıq. Əməkdaşlıq əlaqələri yaranarsa, Azərbaycanın neft, qaz, tikinti və digər sahələrdə çalışan işçiləri məhsullarımızdan çox razı qalacaqlar.

Tataristan Respublikasının Buquqlma şəhərindəki Mühəndis-İstehsalat Mərkəzi də neft-qaz diyanı olan Azərbaycanın müvafiq müəssisə və təşkilatları ilə qarşılıqlı, faydalı münasibətlər yaratmaq istəyir. Belə ki, bu mərkəz 30 ildən çoxdur müxtəlif boru, boru hissələri və digər avadanlıqların istehsalı üzrə ixtisaslaşmış. Müəssisədə buraxılan çoxsaylı cihazlar neft, qaz, texniki su, lay suları, kimya məhsulları nəql edən boru kəmərlərinin "ömrünü" uzatmağa imkan verir.

Mühəndis-İstehsalat Mərkəzi eləcə də boru kəmərlərinin korroziya əleyhinə örtülməsi, boruların qaynaqsız birləşdirilməsi sahəsində texnologiya və xidmətlər təklif edir. Müəssisənin məhsulları "LUKOYl", "Qazprom", "Rosneft", "Tatneft", "Udmurtneft", "Surqutneftgaz" kimi nəhəng şirkətlər tərəfindən müvəffəqiyyətlə istifadə olunur.

Mərkəz direktorunun inkişaf məsələləri üzrə müavini Dmitri Ayduqanov deyir ki, Rusiyadan başqa Belarus və Qazaxıstan da məhsul göndərirlər. Məqsədimiz bu coğrafiyanı genişləndirməkdir:

- Düşünürəm ki, Azərbaycan sənaye sahələrində iştirakımız işgüzar əlaqələr qurmaq üçün bir körpü olacaq. Buna nail olsaq, Azərbaycanın tərəfdaşlığı ediyi digər ölkələ-

rin şirkətləri ilə də əməkdaşlıq körpüsü yarada bilərik. Təsəvvüflə deyirəm ki, Bakıda cəmi bir dəfə gəlmişik. Bununla belə, əməkdaşlığımızın rəhbərliyinə inanırıq. Çünki Azərbaycanın neft, qaz və ixrac layihələrində borulardan geniş istifadə olunur. Bizim fəaliyyətimiz isə boru kəmərlərinin etibarlılığına, möhkəmliliyinə, uzun müddət, həm də qəzasız istismarına xidmət edir.

Perm vilayətində yerləşən "Bitteknika" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti 23 ildir fəaliyyət göstərir. Rusiyanın hər tərəfində əməkdaşlıq etdiyi şirkətlər var. Bundan əlavə, Azərbaycan, Qazaxıstan, Belarus, Ukrayna ilə də işgüzar əlaqələr qurmağa nail olub.

Müəssisənin əsas məhsulu neft-qaz avadanlığı, o cümlədən quyuların temiri zamanı qazaların qarşısını alan müxtəlif cihazlardır. ASC Azərbaycanın neft-qaz sektoru ilə də əməkdaşlıq edir. Hər il Bakıda keçirilən Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz Sərəhsində iştirakın məqsədi bu əlaqələrin daha da genişləndirməkdir.

"Bitteknika"-nın satış meneceri Aleksandr Svirepov deyir:

- Müəssisəmiz məhsullarının istismarı zamanı onlara mühəndis-texnoloji xidmət göstərməsinə də təklif edirik. Yüksək ixtisaslı mütəxəssis-

iclas çərçivəsində biznes dairələri arasında əlaqələrin genişləndirilməsi imkanları müzakirə olunub.

İyunun 6-8-də Rusiyanın Sankt-Peterburq şəhərində keçirilən 23-cü Beynəlxalq İqtisadi Forumu çərçivəsində Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev Rusiyanın iqtisadi inkişaf naziri Maksim Oreşkinlə görüşüb.

Görüşdə Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin siyasi iradəsi və birgə səylərinin, qarşılıqlı səfərlərinin ölkələrimiz arasında bütün sahələrdə əlaqələrin genişləndirilməsi üçün möhkəm zəmin yaratdığı, iki ölkə arasında əlaqələrin strateji səviyyəyə yüksəldiyi, siyasi əlaqələrin yüksək səviyyəsinin iqtisadi-ticarət əməkdaşlığının daha da genişləndirilməsi üçün böyük imkanlar açdığı vurğulanıb, 23-cü Sankt-Peterburq Beynəlxalq İqtisadi Forumunda Azərbaycanın iştirakı və forumun iqtisadi əlaqələrin inkişafında əhəmiyyəti qeyd olunub.

Tərəflər regionlararası əlaqələr, həyata keçirilən birgə layihələr, "Şimal-Cənub beynəlxalq neqliyət dəhlizi"nin inkişafı, tranzit-logistika, aqrar, vəqon təsərrüfatı məhsullarının emalı, kənd təsərrüfatı texnikasının istehsalı və sair sahələrdə birgə müəssisələrin yaradılmasını müzakirə ediblər.

Görüşdə Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında iqtisadi əməkdaşlıq məsələləri üzrə Hökumətlərarası Dövlət Komissiyasının ikitərəfli əməkdaşlığın inkişafında rolunu qeyd edilib, komissiyanın növbəti iclasının bu ilin payızında keçirilməsi, iclasda müzakirə olunaçaq məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

verdiyi işıq sabitdir. Elələri də var ki, onlarda işığın rəngini dəyişmək mümkündür. Hər kəsin öz əhvali-ruhiyyəsinə uyğun işıq yandırması mümkündür. Yeni xəstəxanada müalicə alanlar, ofisdə iş başında olanlar, yaxud sadəcə, evində dincələnlər bu cihazlarda işığı azaldıb-çoxaldı, rəngini dəyişdirə bilər. Bir sıra məhsullarda ağ işıqdan başlayaraq qırmızının ən müxtəlif çalarından müxtəlif rəngli işıqlar almaq olur. Lakin söhbət böyük istehsalatlardan, məsələn, mədənlərdən gedirsə, bu yerlər üçün nəzərdə tutulan məhsulun xarakterini tamamilə başqadır.

Zavodun ən çox diqqətə cəlb edən məhsulları sırasından istilikxanalar üçün buraxılan geniş çeşidli işıqlandırıcılar da var. Onlar bitkilər üçün günəş işığını maksimum əvəz edir. Eləcə də bitkilərin tez yetişməsinə, məhsuldarlığın 7-10 faiz artmasına təkan verir. Bu cür işıq yetişdirilən bitkilərdə nitratların 20-40 faiz azalmasına səbəb olur, yeni keyfiyyətin yüksəlməsinə xidmət edir. Onlar həm də qənaətcildir, enerjiddən səmərəli istifadə edir və istismarda təhlükəsizdir.

Müəssisənin kiçik həcmli işıqlandırıcıları da var ki, onlardan evdar xanımlar mətbəxlərdə istidiləri məhsulları az miqdarda özləri bitki yetişdirmək üçün istifadə edə bilərlər. Qadınlar bu məhsula çox maraqlıdır.

Ardatov İşıq-Texnika Zavodu Azərbaycanın özünə istehlakçılar, məhsuluna alıcılar axtarır. Zavodun nümayəndəsi V.Zavodov deyir ki, işıqlı cənub şəhərinizin, günəşli respublikamızın sakinlərini - istər neft-qaz, istərsə də digər sahələrdə çalışan insanları - ən gözəl, keyfiyyətli və gərəklili işıqlandırıcılarla təmin etməkdən məmnunluq duyur.

Bu, əslində, Azərbaycanla əməkdaşlıq etmək, tərəfdaşlıq olmaq istəyənlərin hər birinin ürəyindən gələn sözlərdir.

Flora SADIQLI, "Azərbaycan"

Qarabağ Müharibəsi Əlilləri, Veteranları və Şəhid Ailələri İctimai Birliyinin növbəti qrupu ilə görüş keçirilib

İyunun 8-də Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində Qarabağ müharibəsi əlillərinin bir qrupu ilə görüş keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, tədbirdə iştirak edən müdafiə nazirinin müavini, general-leytenant Kərim Vəliyev nazirliyin rəhbərliyi adından veteranları salamlayıb. O bildirib ki, Qarabağ müharibəsi əlilləri, veteranları və şəhid ailələri ilə görüşlər Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin daim diqqət mərkəzindədir.

Azərbaycan Ordusunun əldə etdiyi nailiyyətlər, şəxsi heyətin döyüş hazırlığı və mənəvi-psixoloji vəziyyəti, ordu quruculuğu sahəsində həyata keçirilən islahatlar barədə məlumat verən nazir müavinini deyib ki, ordumuz hər an Ali Baş Komandanın əmrinə hazırdır.

Tədbirdə qeyd olunub ki, ordu və cəmiyyət təmaslarının qurulmasının əsası bu cür görüşlər təşkil edir. Müharibə əlilləri və veteranlarının, şəhid ailələrinin dövlət, xalq qarşısında böyük xidmətləri olduğu, bu kateqoriyadan olan vətəndaşlara cəmiyyətdə daim diqqət və qayğı göstərildiyi, onların dövlətin etibarlı sosial müdafiə sistemi ilə əhatə edildiyi də vurğulanıb.

General-leytenant Kərim Vəliyev bildirib: "Dövlətimizin ərazi bütövlüyünün müdafiəsi uğrunda döyüşlərdə fiziki sağlamlığını itirmiş vətəndaşların, hərbi xidmət dövründə vəzifə borclarını yerinə yetir-

kən əlil olmuş şəxslərin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə və rifah halının yaxşılaşdırılmasına Prezident İlham Əliyevin uğurlu sosial siyasətinin əsas istiqamətlərindən biridir. Siz Qarabağ döyüşlərində şəhadətə vermişsiniz. Bütün bunlar isə hər zaman hərbi qulluğularımıza nümunədir. Ali Baş Komandanımızın da dediyi kimi, müharibə zamanı şəhid olmuş, öz sağlamlığını itirmiş vətəndaşlarımız cəmiyyətin dəyəri insanlardır, bizim qəhrəmanlarımızdır. Biz sizinlə fəxr edirik".

Azərbaycan Qarabağ Müharibəsi Əlilləri, Veteranları və Şəhid Ailələri İctimai Birliyinin sədri Mehdi Mehdiyev ölkəmizdə Qarabağ müharibəsi əlilləri və şəhid ailələrinə göstərilən yüksək dövlət qayğısından danışıb. Ulu öndər

tərəfindən əsası qoyulan bu siyasətin bu gün də dövlət başçısı tərəfindən uğurla davam etdirildiyi bildirilib.

Digər çıxış edənlər işğal altındakı torpaqlarımızın azad edilməsi uğrunda Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə döyüşməyə daim hazır olduqlarını bildiriblər. Göstərilən diqqət və qayğıya görə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə və Müdafiə Nazirliyinə rəhbərliyinə minnətdarlıq ifadə olunub.

Sonda tədbir iştirakçılarına Ali Baş Komandanın adından mükafatlar təqdim edilib. Vurğulanıb ki, veteranlarla bu cür görüşlər müxtəlif qruplar tərkibində mütəmadi olaraq keçirilməklə və onların problemlərinin həlli istiqamətində müxtəlif muzakirələr aparılacaq.

Vergiödəyicilərinin dövlət büdcəsinə artıq ödəmələri azalıb

Keçən il vergiödəyicilərinin dövlət büdcəsinə olan artıq ödəmə məbləği 21 faizdən çox azalmışdır.

Hesablama Palatasının 2018-ci ilin dövlət büdcəsinin icrası ilə bağlı rəyində bildirilir ki, vergi və digər icbari ödənişlər üzrə vergiödəyicilərinin dövlət büdcəsinə olan artıq ödəmə məbləği cari il yanvarın 1-nə ümumilikdə 2 milyard 221,6 min manat təşkil edib. Bu isə ötən ilin eyni dövrünə olan göstəricidən 543 min 665,8 manat və ya 21,4 faiz azdır. Həmin məbləğin 94,3 faizi qeyri-neft, 5,7 faizi isə neft sektoruna aid olub. Əvvəlki dövrə müqayisədə neft sektoru üzrə 52,3 faiz azalma qeydə alınıb.

Rəydə həmçinin 2018-ci il ərzində artıqödəmə məbləğinin qeyd olunan əhəmiyyətli dərəcədə azalmasının yalnız oktyabr-dekabr aylarına təsadüf etdiyi, yanvar-sentyabr aylarında isə artıq ödəmə məbləğinin artdığı bildirilib.

Məcburi köçkün məktəblərində "Elektron hökumət" portalına dair seminar təşkil olunub

"Elektron hökumət" portalına hesr olunmuş növbəti seminar Bakıda yerləşən məcburi köçkün məktəblərində təşkil edilib.

Portaldan AZƏRTAC-a bildirilib ki, Regional İnsan Hüquqları və Media Mərkəzi "Məcburi köçkün məktəblərində "Elektron hökumət" in tətbiqi" layihəsi çərçivəsində Bakıda məlumatlandırma sessiyası keçirib.

Tədbirdə Bakıda fəaliyyət göstərən Kəlbəcər rayon 18 saylı və 56 saylı tam orta məktəbləri, Laçın rayon 45 saylı tam orta məktəbində çalışan 29 müəllim iştirak edib. Kəlbəcər rayon 18 saylı tam orta məktəbin direktoru Arzumən Qarayev son illər məcburi köçkün məktəblərinin müasir informasiya kommunikasiya texnologiyaları ilə təmin olduğunu qeyd edib.

"Məktəbimizdə yüksək sürətlə internet xətti var. Ötən ildən məktəbimizin hazırlıq qruplarına və birinci sinifə

şagirdlərin qəbulu elektron sistem üzərindən aparılır. Gələcəkdə bütün ölkə üzrə şagirdlərin məktəblərə qəbulu elektron sistem vasitəsilə aparılacaq. Eyni zamanda, orta məktəb şagirdləri və pedaqoq kollektivinin özünün inkişafı üçün yararlı olan onlayn elektron resurs var", - deyir o əlavə edib.

Tədbir barədə iştirakçılara məlumat verən layihə rəhbəri Mehman Hüseynov bildirib ki, məqsəd məcburi köçkün məktəblərinin pedaqoji kollektivinin ölkəmizdə təhsil sahəsinə dair göstərilən elektron xidmətlər, elektron informasiya resurslarından istifadə ilə bağlı məlumatlandırılması, təhsil işçilərinə elektron xidmətlərdən istifadədə köməklik göstərilməsidir. Layihə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının dəstəyi ilə icra edilir. Şura elektron xidmətlərin tətbiqinə dəstək ver-

məklə yanaşı, həm də özü göstərdiyi xidmətlərin sayını hər il artırır.

Daha sonra təhsil sahəsinə dair elektron xidmətlərlə bağlı iştirakçılara məlumat verilib. İştirakçılara elektron dərslik, testlər, tapşırıqlar, videolar, səsli dərslər, müəllimlərin peşəkar inkişafı üçün mövcud imkanlar barədə danışıqlar keçirildi. Həmçinin "Elektron hökumət" portalında qeydiyyata, portal üzərindən göstərilən elektron xidmətlərdən istifadə əyani nümayiş etdirildi.

İştirakçılara "e-qt.az" saytı vasitəsilə göstərilən elektron xidmətlərlə bağlı məlumat verilib.

Tədbir zamanı elektron xidmətlərdən istifadədə çətinlik çəkən şəxslərə xidmətlərdən istifadə üçün köməklik göstərildi. İştirakçılara layihə çərçivəsində çap edilən, təhsil sahəsində göstərilən elektron xidmətlərlə bağlı məlumatların toplanmış buklet paylanılıb.

Bakıda könüllülər üçün "Bir komanda, tək məqsəd" adlı idman festivalı təşkil olunub

İyunun 8-də Bakıda Gənclər və İdman Nazirliyinin və "Bakı Şəhər Halkası" Əməliyyat Şirkətinin dəstəyi ilə "Bakı 2019" Avropa Gənclər Yay Olimpiya Festivalının Əməliyyat Komitəsinin təşkilatlığı ilə könüllülər üçün "Bir komanda, tək məqsəd" adlı idman festivalı təşkil edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, festival könüllülərinin səmərəli və sağlam vaxt keçirməsi, bir-birini tanıması və tədbirdən əvvəl motivasiyanın artırılması məqsədilə keçirilib.

Tədbirdə Bakıda keçirilən beynəlxalq idman tədbirlərində böyük təcrübə əldə etmiş 1500 könüllü iştirak edib. Onlar arasında futbol, basketbol, çimərlik voleybolu və kartinq idman növləri üzrə yarışlar keçirilib. Qalib komandalara və iştirakçılara kubok və müxtəlif hədiyyələr verilib.

"Bakı 2019" Avropa Gənclər Yay Olimpiya Festivalının Əməliyyat Komitəsinin korporativ direktoru Elçin Səfərov son illərdə ölkəmizdə və təntənpərə könüllülərin sayının artdığını vurğulayaraq deyib: "Biz Azərbaycanı eksrəyyəti gənclərdən ibarət olan böyük könüllü komandasının formalaşmasına çox sevinirik. Bu tədbir könüllülərin komanda ruhuna, festival öncəsi oyunlara inqteqrasiyasına, sağlam həyat tərzi və idmanın tətbiqi uğrunda birgə mübarizə aparılmasına və "Bakı 2019" Avropa Gənclər Yay Olimpiya Festivalı zamanı səmərəli fəaliyyət göstərmələrinə təkan verəcək".

Tədbir çərçivəsində könüllülərin ulduz səfirliyi təqdim edilib. Ulduz səfirlər xeyriyyəçi və televiziya aparıcısı Hacı Nuran, məşhur muğam ifaçıları Mirələm Mirələmov və Kamila

Nəbiyeva, eləcə də istedadlı müğənni Tofiq Hacıyev və "O Ses Türkiyə" yarışmasının finalçısı Leyla Rəhimova olublar.

Tədbirdə çıxış edən Hacı Nuran deyib: "Biz könüllülə-

rin ulduz səfiri və sosial dəyəri yüksək olan ictimai tədbirlərin bir hissəsi olmadan qürur duyuruq. Qələbə və uğur sevincini könüllülərə birgə yaşayırıq, onları paylaşmaq ən gözəl hisslərdən biridir".

Mərasim ulduz səfirlərin ifaları ilə davam edib.

Xatırladaq ki, Avropa Gənclər Yay Olimpiya Festivalı iyunun 21-27-də Bakıda keçiriləcək. Yarışlarda iştirak etmək üçün Azərbaycana 3600-dən çox idmançı və texniki nümayəndə heyəti gələcək. Atletlərin idmanın 10 növü üzrə - gimnastika, atletika, basketbol, velosiped idmanı, həndbol, cüdo, üzgüçülük, tennis, voleybol və gülləş yarışlarında qüvvələrini sınayacaqlar. Festival zamanı 12 idman obyektində 2500-dən çox könüllü fəaliyyət göstərəcək.

Lənkəranda "Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə-70: mənəviyyata həsr olunmuş ömür" mövzusunda regional konfrans keçirilib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin "Şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin anadan olmasının 70, şeyxülislamlıq fəaliyyətinin 40 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında" Sərəncamına uyğun olaraq, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi (DQDK) tərəfindən hazırlanan Tədbirlər Planına əsasən regionlarda silsilə tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, həmin tədbirlərdən birincisi iyunun 8-də Lənkəran rayonunda təşkil olunub. DQDK, Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyəti və Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMI) birgə təşkilatlığı ilə rayonda "Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə-70: mənəviyyata həsr olunmuş ömür" mövzusunda regional konfrans keçirilib.

Tədbirdə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi, Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyəti və Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin rəhbər işçiləri, Milli Məclisin üzvləri, tanınmış ictimai-siyasi xadimlər, Astarə, Lənkəran, Lerik, Masallı, Yardımlı, Cəlilabad və Bilasuvər rayonlarının din xadimləri iştirak ediblər.

Əvvəlcə ümummilli lider Heydər Əliyevin abidəsi önünə üç dəstələri düzülüb, daha rəhbərin xatirəsi ehtiramla anılıb.

Konfransda Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Taleh Qaraşovun Şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin həyat və fəaliyyəti ilə bağlı məruzəsi dinlənib.

Qeyd olunub ki, Şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin anadan olmasının 70, şeyxülislamlıq fəaliyyətinin 40 illik yubileyi ilə əlaqədar ilk tədbirin onun

doğulub boya-başa çatdığı Lənkəranda keçirilməsi rayon sakinləri tərəfindən böyük sevincdə qarşılanıb.

Konfransda çıxış edən DQDK sədri Mübariz Qurbanlı QMI sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin ölkəmizdə beynəlxalq hüquq normalarına və müttərəqqi tarixi ənənələrə əsaslanan dövlət-din münasibətlərinin formalaşması, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, təbliği, o cümlədən sivilizasiyalararası və mədəniyyətlərarası diaqnoz inkişafı, eləcə də ayrı-ayrı etiqadlar arasında qarşılıqlı etimad mühitinin yaradılması sahəsindəki səmərəli xidmətlərindən danışıb.

Bildirib ki, Şeyxülislam A.Paşazadə istər Azərbaycanda, istərsə də regionda baş verən mühüm hadisələr zamanı sülhməramlı missiya daşıyıb, xalqın həyatında, milli-mənəvi dəyərlərin qorunub saxlanılmasında əhəmiyyətli rol oynayıb. Ötən əsrin 80-90-cü illərində xalqımızın öz soykötürünə, mənəviyyatına, dilinə, dininə qaynışında Şeyxülislamın şəxsi rolu, onun rəhbərlik etdiyi dini idarənin əməli fəaliyyətini görmək mümkün deyil. O, Azərbaycanda baş verən daxili çəkişmələrə, müstəqilliyimizə kölgə salanlara qarşı din xadimi kimi, vətəndaş kimi öz qəti mövqeyini nümayiş etdirib.

Komitə sədri vurğulayıb ki, Azərbaycanda nümunəvi dövlət-din münasibətlərinin qurulmasında da Şeyxülislamın xidmətləri dənilməzdir. Allahşükür Paşazadə müstəqilliyimizin ilk illərində, çox mürəkkəb bir şəraitdə ümummilli lider Heydər Əliyevin dinə, milli-mənəvi dəyərlərə münasibətə yürütdüyü müdrik siyasətin hə-

yata keçirilməsində yaxından iştirak edib.

Prezident İlham Əliyevin bu il Şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin anadan olmasının 70, şeyxülislamlıq fəaliyyətinin 40 illik yubileyinin qeyd edilməsi barədə Sərəncam imzalaması A.Paşazadənin bütün həyatı boyu cəmiyyətdə mənəvi-əxlaqi dəyərlərin və milli həmrəyliyin bərqərar olmasına yolunda səmərəli fəaliyyəti, ölkəmizdə beynəlxalq hüquq normalarına və müttərəqqi tarixi ənənələrə əsaslanan dövlət-din münasibətlərinin formalaşması, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması və təbliği sahəsində səmərəli xidmətlərinə verilən yüksək dəyərin göstəricisidir.

Bakı Dövlət Universitetinin professoru Anar İsgəndərov, Milli Məclisin deputatları Hadi Rəcəbli, Cavanşir Paşazadə, Hüseynbala Mireləmov, Fəzail Ağamalı, Fəzail İbrahimli, QMI-nin Masallı bölgəsi üzrə qazisi Mirqınış Təhməzov, Lənkəran Rayon Ağsaqqallar Şurasının sədr müavini Səhəd Məmmədov, DQDK-nın Lənkəran bölgəsi üzrə şöbə müdiri Qağayı Məmmədov, QMI-nin Lənkəran bölgəsi üzrə qazisi Qəni Axundzadə Şeyxülislam Allahşükür Paşazadəni 70 illik yubileyi münasibətilə təbrik edərək onun xidmətlərindən danışıblar.

QMI-nin sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə tədbirin təşkilatlığını bəzə və iştirakçılara minnətdarlığını bildirərək ulu öndərə bağlı xatirələrindən danışıb. Bildirib ki, Heydər Əliyev Böyük Yaradanın Azərbaycana bəxş etdiyi ən böyük payı idi. Ulu öndər xalqımıza müstəqil dövlət, həmkəm din-dövlət münasibətləri, nadir multikultural mədəniyyət nümu-

nəsi əmanət edib. Azərbaycan xalqı xoşbəxt xalqdır ki, ulu öndərin layiqli davamçısı İlham Əliyev kimi rəhbəri var.

Prezident İlham Əliyevin "Şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin anadan olmasının 70, şeyxülislamlıq fəaliyyətinin 40 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında" Sərəncamını minnətdarlıqla vurğulayan A.Paşazadə qeyd edib ki, ölkəmizə qədəm basan hər kəs tərəqqi və inkişafın şahidi olur. Bu uğurların təməlinə Prezident İlham Əliyevin fəaliyyəti və müdrik siyasəti durur. Bu siyasətin təməlinə dövlət-xalq birliyi, Prezident-vətəndaş həmrəyliyi dayanır. Bu, həm siyasi, həm mənəvi baxımdan ən düzgün yoldur.

Bildirilib ki, dünyanın bir çox ölkələrində mənsəvi dəyərlərə qarşı savaş açıldığı, islamofobiya, antisemitizm zəminində təqiblərin, terrorun, ekstremizm və radikallığın artdığı mürəkkəb zamanda müxtəlif qitə nümayəndələri, din və mədəniyyət təmsilçilərinin Azərbaycan Prezidentinin elan etdiyi multikulturalizm, islam həmrəyliyi kimi global əhəmiyyətli ideyalar ətrafında bir araya gəlməsi dövlətimizin uğuru, həyata keçirilən siyasətin təntənəsidir. Bu gün Azərbaycan iqtisadi, siyasi, mədəni sahələrdə liderliyi ilə yanaşı, dünya miqyasında dini-mənəvi dəyərlərin inkişafına böyük töhfələr verən multikulturalizm mərkəzi kimi tanınmaqdadır.

Çıxışlardan sonra konfrans iştirakçıları arasında Prezident İlham Əliyevə müraciət qəbul olunub.

Sonda Şeyxülislam Allahşükür Paşazadəyə Lənkəranda toxunmuş xalqa hədiyyə edildi.

"Könüllü gömrükçü" dəstəsinin üzvləri ilə görüş olub

İyunun 8-də Dövlət Gömrük Komitəsində (DGK) yeni yaradılan "Könüllü gömrükçü" dəstəsinin üzvləri ilə görüş keçirilib.

Komitənin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə DGK-nın sədri, gömrük xidməti general-leytenantı Səfər Mehdiyev, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin nümayəndələri və "Könüllü gömrükçü" dəstəsinin 131 üzvü iştirak edib.

"Könüllü gömrükçü"lər qarşısında çıxış edən S.Mehdiyev Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə son illərdə ölkədə könüllülük hərəkatının geniş vüsət aldığını bildirib, bunun da ölkə başçısının gənclərə göstərdiyi qayğıdır, Azərbaycan gəncliyinə olan inamının bariz nümunəsi olduğunu vurğulayıb.

Komitə sədri diqqətə çatdırıb ki, gömrük sistemində könüllülük hərəkatının yaradılması gənclərin potensialından daha da səmərəli istifadə etməyə, cəmiyyətin bütün sahələrində gənclərin fəal iştirakına, onlara peşə vərdişlərinin aşılanması və təcrübə biliklərinin artırılmasına, innovativ potensialının üzə çıxarılaraq dəstəklənməsinə şərait yaradacaq.

Dövlətimizin gənclər siyasətinin əsasını ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulduğunu diqqətə çatdıran S.Mehdiyev ulu öndərin istər keçmiş ittifaq dönəmində, istərsə də müstəqil Azərbaycana rəhbərlik etdiyi müddətdə gənclərin təhsil, sağlamlıq, peşə bilik və vərdişlərinə yönəlmək məsələlərinə xüsusi diqqət yetirdiyini qeyd edib. Bu siyasətin Prezident İlham Əliyev tərəfindən də uğurla davam etdirildiyini bildiren komitə sədri Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın da dəstəyi ilə gənclərin istər dövlət, istər özəl sektorda daim irəli çəkildiyini, onlara yüksək etimad göstərildiyini və hərətarəfi dövlət qayğısı ilə əhatə olunduğunu vurğulayıb.

S.Mehdiyev ölkəmizdə son illərdə keçirilən mötəbər tədbirlərdə könüllülərin fəal iştirakının daim yüksək qiymətləndirildiyini bildirib, gömrük sistemində də könüllülük hərəkatının özünü doğruldacağına, mühüm nailiyyətlərə imza atacağına əminliyini ifadə edib.

Gömrük sistemində Prezident İlham Əliyev tərəfindən həyata keçirilən islahatlar, bu islahatların mahiyyəti, hədəf və uğurlu nəticələri barədə qısa məlumat verən komitə sədri "Könüllü gömrükçü" dəstəsinin də gömrük işinin səmərəli şəkildə təşkilinə mühüm töhfə verəcəyinə ümidvar olduğunu bildirib.

Könüllülər arasında çıxış edən Bakı Dövlət Universitetinin 4-cü kurs tələbəsi Şəhri Qasımlı ölkəmizdə könüllülük institutunun sürətli inkişaf etdiyini, bunun gənclər üçün yaradılan önəmli fürsət olduğunu və göstərilən etimadla doğrultmaq istiqamətində sayılışacaqlarını bildirib. Sonda yeni yaradılan "Könüllü gömrükçü" dəstəsinin üzvləri ilə xatirə şəklində keçirilib, DGK-nın sədri onlara tövsiyələrini verərək uğurlar arzulayıb.

Azərbaycan nümayəndələri "Şərq tərəfdaşlığı" ölkələrinin tədbirində iştirak etmişlər

Lüksemburqda Rumıniyanın Avropa İttifaqı (Aİ) Şurasına sədrliyi və Avropa Komissiyasının birgə təşkilatlığı ilə "Şərq tərəfdaşlığı" ölkələrinin neqliyyat üzrə nazirlər toplantısı keçirilib.

Neqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyindən verilən xəbərə görə, toplantıda Avropa İttifaqına üzv 28 ölkənin və "Şərq tərəfdaşlığı" proqramına üzv ölkələrin neqliyyat sahəsi üzrə məsul nazirləri, o cümlədən Avropa Komissiyası və bir sıra beynəlxalq maliyyə institutlarının nümayəndələri iştirak ediblər.

Tədbirdə Azərbaycanı Neqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin nümayəndələri təmsil ediblər. Toplantı zamanı Avropa İttifaqının Transavropa Neqliyyat Şəbəkəsinin "Şərq tərəfdaşlığı" ölkələrinə uzadılması ilə əlaqədar qəbul olunanuzunmüddətli sərmayə fəaliyyət planının həyata keçirilməsi üzrə atılacaq növbəti addımlara dair müzakirələr aparılıb, Avropa və Asiya qitələri arasında bağlantılar, o cümlədən yol təhlükəsizliyi ilə bağlı əməkdaşlıq imkanları müzakirə olunub.

Sonda neqliyyat sahəsində əməkdaşlığa dair məsələləri özündə ehtiva edən birgə bəyannamə qəbul edilib.

Fransada Azərbaycanın xarici diplomatiyasının uğurları sırasına yazılacaq hadisə baş verdi. Fransa izabətli məhkəməsi bu ölkənin Arnavill şəhəri (Val Duaz departamenti, Parisin ətrafı) ilə Azərbaycanın işğal altında olan Xocavənd rayonu arasında imzalanmış "Dostluq haqqında xartiya"ni ləğv etdi. Başqa sözlə, məhkəmə 2018-ci il oktyabrın 22-də imzalanmış sənədin qeyri-qanuni, heç bir hüquqi qüvvəsi olmayan və Fransanın beynəlxalq öhdəliklərinə zidd olması barədə qərar çıxardı.

Bu, əlbəttə ki, Fransa məhkəməsi tərəfindən Ermənistanın Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimi legitimləşdirmək cəhdlərinə vurulan ağır zərbə və erməni lobbisinin çox mayus edən qərarıdır. Fransanın erməni diasporunun güclü olduğu ölkələr sırasındakı olması və işğalçı ölkənin xeyrinə müxtəlif qərarların qəbul edilməsinə rəğmən məhkəmənin ədalətli bəraət etməsi ermənilərin bütün cəhdlərindən üzərindən xətt çəkdi.

Maraqlıdır ki, erməni diasporunun imkanlarının daha geniş olduğu ölkədə Azərbaycan xeyrinə məhkəmə qərarı çıxarılır. Çünki sonuncu dəfə 6 il önce, 2013-cü ildə ölkəmizin xeyrinə Fransa məhkəməsi qərar vermişdi. Yeni bu, 2013-cü ildən sonrakı dövrdə Fransa məhkəməsinin Azərbaycanın xeyrinə çıxardığı ilk qərarıdır. Həmin vaxt Azərbaycan tərəfi separatçı rejimin Dağlıq Qarabağ və ətraf yeddinci rayonun işğalını legitimləşdirmək cəhdlərinə dair məsələnin həlli ilə bağlı Fransa məhkəməsinə müraciət etmişdi. Elə erməni diasporunu

Məkrli erməni separatizminə tutarlı zərbə

qıcıqlandıran da odur ki, Fransada baş verən proseslərə təsir imkanları nə qədər geniş olsa da, artıq Azərbaycanın hücum diplomatiyası qarşısında aciz qalır.

Onu da qeyd etməliyə ki, Azərbaycan separatçı rejimin işğalı legitimləşdirmək, Fransa şəhərləri ilə qarşılıqlı əlaqələr qurmaq cəhdlərini dəfələrlə rəsmi Paris qarşısında qaldırıb.

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevə martın 11-12-də Fransaya səfəri zamanı keçirdiyi rəsmi görüşlərdə belə halların yolverilməzliyini diqqətə çatdırmışdı. Bir çox ekspertlərin fikrincə, Fransa fədaləsinin bu ədalətli qərarı belə bir əminlik yaradır ki, digər məhkəmələr də Ermənistanın işğal altında olan Azərbaycan ərazilərində yaratdığı rejimin bağladığı digər belə qeyri-qanuni xartiyaları ləğv edəcək. Çünki Fransa Prezidenti Emmanuel Makron ölkəsinin siyasi çev-

rələrində həmin məsələlər barədə fikirlərini bildirib. Bu ilin fevralında erməni diasporunun nümayəndələri ilə görüş zamanı Emmanuel Makron bu tipli xartiyaların imzalanmasını və işğalçı rejimlə Fransa şəhərlərinin əlaqələrinin qurulmasını ölkəsinin dövlət maraqlarına, beynəlxalq öhdəliklərinə və hüquqazidd olduğunu bildirmişdi.

Nəzərə alaq ki, Fransa Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində vasitəçilik missiyasını yerinə yetirən həmsədr dövlətlərdən biridir və BMT Təhlükəsizlik Şurasının 5 daimi üzvündən biri olaraq Azərbaycanla münasibətləri yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub.

Keçən ilin iyul ayında Fransa Prezidenti Emmanuel Makronun dəvəti ilə bu ölkəyə səfər edən Prezident İlham Əliyevin aparıldığı danışıqlar siyasi-iqtisadi əlaqələri bir qədər də dərinləşdirib. Əlbə-

tə ki, birbaşa təmas bir sıra məsələlərin həllində önəmli faktordur və cənab İlham Əliyevlə fransalı həmkarı arasında şəxsi münasibətlərin pozitiv məcrada dərinləşməsi artıq özünü göstərməkdədir. Bu, bir daha təsdiq edir ki, Azərbaycan Prezidentinin Fransaya səfəri həm erməni lobbisi ilə bağlı məsələlərin diqqət mərkəzinə saxlanması, həm də ATƏT-in Minsk qrupu həmsədr olan bir ölkənin Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə dair münasibətinə müsbət mənada təsiriz düşməyib. Göründüyü kimi, Fransa da artıq əvvəlki illərdən fərqli olaraq ikil standartlar prinsipindən deyil, məhz üzərinə düşdüğü öhdəliklər prinsipini ilə hərəkət edəcək ədalətli mövqeyini ortaya qoyur. Bununla da Azərbaycanın Ermənistan üzərində qazandığı diplomatik üstünlüyün miqyası daha da genişlənir.

Qeyd edək ki, məhz bu səfər ətrafında və sonra Er-

mənistan mətbuatı sanki Fransaya qarşı "müharibəyə" başlamışdı. Erməni mediasında Fransanın Ermənistanə xəyanət etməsi, Azərbaycanla iqtisadi mənafeləri namənə Dağlıq Qarabağ münaqişəsində Azərbaycanpərəst mövqə tutma bilməsi haqda əks təbliğat aparılırdı. Əlbəttə ki, bu da Azərbaycanın artan nüfuzundan erməni lobbisinin və Ermənistanın dərin narahatlıq keçirdiyini təsdiqləyən faktlar idi.

Fransa ilə dostluq münasibətlərinin daha da inkişaf etdirilməsində Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın müstəsna rolu var. Azərbaycan-Fransa münasibətləri dostluq, qarşılıqlı qənaat, hörmət əsasında qurulub və bir çox sahələrdə əhatə edir. Azərbaycanla Fransanın 15 şəhəri arasında əməkdaşlıq və dostluq sazişlərinin bağlanması iki ölkə və xalqlar arasında dostluq

əlaqələrinin daha da inkişaf etməsinə şərait yaradır. Mədəniyyət sahəsində əlaqələr daha böyükdür. Heydər Əliyev Fondunun Fransada həyata keçirdiyi humanitar layihələrə diqqət yetirərk bunun şahidi olarıq. Məhz bu xidmətlərinə görə Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevə Fransa Respublikasının "Şərəf Legionunun Zabiti" dövlət ordeni ilə təltif olunub. Bütün bunlar təsdiq edir ki, Fransa ilə münasibətlərin inkişafı istər siyasi-iqtisadi və humanitar baxımdan, istərsə də erməni lobbisinin antitebliğatının neytrallaşdırılması nöqtəy-nəzərindən müstəsna əhəmiyyət daşıyır. Bir sözlə, Fransa məhkəməsinin çıxardığı qərar məkrli erməni separatizminə tutarlı zərbə oldu və bir daha təsdiq edildi ki, sivil dünya separatçılığa, işğala dəstək vermir.

Rəşad BAXŞƏLİYEV, "Azərbaycan"

Ermənistanda siyasi gərginlik ən yüksək həddinə çatır

Paşinyan sabiq prezidenti yenidən həbsə atmaqda, Koçaryan-Sarkisyan koalisiyası isə onu devirməkdə israrlıdır

Ermənistan daxilində baş verən son proseslər bu ölkədə mövcud hakimiyyətlə keçmiş hərbi xunta arasında çəkişmənin getdikcə dərinləşməkdə olduğunu göstərir.

Xüsusiən də azadlığa çıxdıqdan sonra Ermənistanın eks-prezidenti Robert Koçaryanın baş nazir Nikol Paşinyana qarşı aktiv fəaliyyəti vəziyyətin daha da gərginləşəcəyini göstərir. Baş verənlərlə bağlı "in.am" portalı belə bir məlumat paylaşılıb ki, Paşinyan yenidən Koçaryanı həbsə atmaqda israrlıdır. Bildirilir ki, Ermənistanın ikinci prezidenti Robert Koçaryanın işinə baxan Apelyasiya Cinayət Məhkəməsinin hakimi Vazgen Rştuni, nəhayət ki, "1 mart işi" üzrə istintaq qrupunun rəhbəri Oraq Muşeqyanın gerçəkləmə haqqındakı vəsatətini təmin etdi. Başqa sözlə, şikayətə Rştuni baxmayacaq. Problem ondadır ki, 2018-ci ilin yayında hakim Aleksandr Azaryanın Robert Koçaryanın həbsdən azad oluması haqqında qərar ver-

məsindən sonra Vazgen Rştuni bəyan etmişdi ki, o, bir hüquqşünas kimi bu qərara razıdır. Bunu nəzərə alaraq müstəntiq fikrinə görə, hakim Rştuni tərəfsiz ola bilməz, çünki öncədən bu iş üzrə öz mövqeyini açıq bildirib. Müstəntiqin hakimin geri çəkilməsi haqqındakı vəsatətinə prokurorlar da qoşulub.

Onu da xatırladaq ki, mətbuatda yayılan informasiyaya görə, Robert Koçaryanın azad oluması haqqındakı qərarı əslində Apelyasiya Cinayət Məhkəməsinin üzvü hakim Rştuni, Apelyasiya Cinayət Məhkəməsinin hakimi Arşak Vardanyan və Apelyasiya Cinayət Məhkəməsinin hakimi, Hakimlərin Ümumi Məclisinin İntizam komissiyasının sədri Mixail Papoyan yazıb, hakim David Qriqoryan isə onu yalnız oxuyub. Faktiki olaraq Apelyasiya Cinayət Məhkəməsinin hakimi Vazgen Rştuni köhnə rejimin dayaq və məhkəmə sistemində təxribatçı heç bəhbərskarı rolunda çıxış edir. Teç kimə sair deyil ki, inqilabədek icra

etməsi, O. həbsxananın onu yalnız fiziki baxımdan təcrid edə biləcəyini deyib: "Əksinə, mənə irəliyə getmək, mübarizə aparmaq üçün ciddi və yeni stimullar yaranır. Mən şadam ki, bu mübarizəni tək aparmayacağımı görürəm. Mütləq irəliyə gedən, yeni qələbələr gətirən çox aktiv, maraqlı komanda var".

Məhz belə bir vaxtda Ermənistanın "Adekvad" təşkilatının mətbuat xidməti məlumat yayıb ki, ölkədə yeni müxalif partiya yaradılıb. Təşkilat bundan sonra partiya olaraq fəaliyyət göstərəcəyini bildirib. Yeni partiya əsas hədəfinin çoxseviyyəli, döyüş qabiliyyəti müdafiə infrastrukturunu yaratmaq, müsbət demokratiya dinamikaya nail olmaq, Ermənistan vətəndaşları üçün lazımı təhsilin verilməsini təmin etmək və ölkənin ümumi maraqlarının olduğu xarici subyektlərə etibarlı münasibətlər yaratmaqdan ibarət olduğunu bildirib.

Qeyd edək ki, "Adekvad" Paşinyan əleyhdarı və nisbətən də Rusiyanın əleyhdarı kimi tanınır. Bir müddət əvvəl bu qurum məhz Ko-

çaryanın həbsinə, eləcə də Paşinyanın tərəfdarlarının məhkəmə binalarını tutmasına etiraz olaraq aksiya keçiriləcək gündəmə gəlmişdi. Ermənistan mediası bu təşkilatı məhz Koçaryanın maliyyələşdirdiyini iddia edirdi.

İndi partiyaaya çevrilən qurumun Koçaryanın rəhbərliyi altında fəaliyyət göstərəcəyi bildirilir. O da vurğulanır ki, yeni partiya artıq ana müxalifətə adını iddia edir. Onun əsas tərəfdarı qismində keçmiş hərbi xunta çıxış edir. Həmçinin "İragir.am" saytı qeyd edir ki, Koçaryana və tərəfdarlarına Rusiya tərəfindən də geniş dəstək veriləcək. Paşinyan hökumətinə yaxınlığı ilə seçilən sayt bunu həm də onunla əsaslandırır ki, Rusiyanın hədəfi Ermənistanda inqilabın uğur qazanmasına imkan verməməkdir.

Bütün bunlar Ermənistanı kifayyət qədar narahat günlərin gözleddiyini deməyə əsas verir.

Elçin CƏFƏROV, "Azərbaycan"

Zemfiranın alim ömrü, sevgi nağılı

◆ Zəriflərin dünyası

1945-ci ilin sentyabrı, sərin payız günüydü...
Dəhşətli savaşın qan-qadahlı günləri yenidən bitmişdi...
Sonradan Bülbülün adını daşıyacaq musiqi məktəbinin 1-ci sinfinin bir az küskün, bir az narazı, amma hamısı docal olan uşaqlarını güclə parta arxasında oturtmuşdular...
Elə həmin gün bir hürüklü gözəl ilk baxışdanca qəlbinə ovladı...
Elə həmin gün baxışları toqquşdu, göz-gözə gəldilər...
Dalaşdılar, barışdılar, sonra yəni küsişdilər, amma gizlətsələr də, bir-birlərinin qəlbərinin sarı simlərinə toxunduqları hər zaman duyduqlar...
İllər-illəri əvəz etdi, amma bu sevgi heç zaman solmadı, eyni ilk gündü törəvətini, ətrini qoruyub saxladı...
Qarınlarına meydan oxuyan bu sevgi nağılı indi də - 74-cü ilində də eyni şövqlə, hərarətlə davam edir...
Adətən nağıllar "biri vardı, biri yoxdu" deyər başlayır, amma bu nağılda həm biri var, həm də o biri...
Zemfira və Anar...

otaqlı evimizə Bakıdan, həm də Moskvadan çoxlu qonaqlar gəlirdi, onların arasında Vaqif Səmədoğlu da var idi...

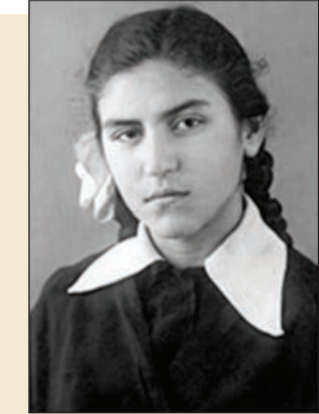
Ən xoşbəxt illərim, günlərim, anlarım...

- Fikirləşəndə ki, ən xoşbəxt illərim, günlərim, anlarım nə zaman olub, əlbəttə ki, birinci növbədə övladlarımla doğulduğu vaxtı xatırlayıram. Yeni insana həyat verməkdən daha gözəl nə ola bilər? İkinci növbədə, ən xoşbəxt illərim, günlərim "yaradıcılıq balalarını" sayılan kitablarımla işiq üzüm görməsidir. Bu sevinci və fərəhli anlar yaddaşda həmişəlik həkk olunur. Məndən soruşanda ki, sən xoşbəxtsən? Deyirəm nə vaxt? Həmin vaxt ola bilər xoşbəxt olum, ola bilər heç olmayım. Yeni mənim üçün xoşbəxt...

etmişdi. Xəstəxanada Nigar xalının yanında mən də qalardım, ona kitab oxuyurdum. Nigar xala son aylarını yaşayırdı, özü də Rəsul əminin ölümündən xəbərsiz idi. O gərgin, əsəbi ayların dəhşəti indi də məni vahimələndirir.

Sən vəfalı sevgilim, ilin dörd fəslində də Baharımın, yazımın. Hələ də yazmadığım Ən gözəl əsərimdən, Yazacağım yazımın. Yaxında, ya uzaqda Səni hər zaman anar Köhnə məktəb yoldaşın - Həyat yoldaşın ANAR.

...45-in payızında Səni ilk gördüyüm gün necəyinsə-ələsən, Söylə bunun sirrini: Necə qaldın belə sən?...

Tanınmış ailənin qızı idi, məşhur ailənin gəlini oldu, şöhrətli yazıçı ilə ailə qurdu...

Amma heç zaman əhatəsindəki bu şən-şöhrət budaqlarının kölgəsində daldalanmadı, itmədi... Hər zaman öz yolu, öz izi oldu, zirvələrə doğru addımladı...

AMEA-nın həqiqi üzvü, sənətsü-naslıq doktoru, professor, əməkdar incəsənət xadimi, əməkdar elm xadimi, AMEA-nın "Azərbaycan musiqisinin tarixi və nəzəriyyəsi" şöbəsinin müdiri, Bəstəkarlar İttifaqının üzvü Zemfira Səferova ilə "Zəriflərin dünyası"nda ömür yoluna doğru xatirələr ciyriylə irəliləyirik...

Bilmirsiniz ki, indi tezdır, yoxsa gecikmişəm...

- Qapalı insan olmuşam. Kədərimi, sevincimi, sirrimi heç kimlə bölüşmək istəməmişəm. Əlbəttə, belə "qapalı" yaşamaq da çətindir. Lakin kiminləse bölüşəndə də özümde bir yüngüllük hiss etməmişəm, əksinə, kimesə öz yükümü verərkən, problemlərini söyləyərkən onun da bu yüküdənişini hiss etməmişəm və bundan daha artıq əzab çəkməmişəm. Amma insan yaşa dolduqca onun xasiyyəti də dəyişir, elə həyata münasibəti də. İllər sonra xatirələrimi

Atası Yusif Səferov, anası Cəvahir Firudinbəyli Səferova, bacısı Elmira, qardaşı Cingiz və Zemfira xanım

yazmağa başladım. "Ardı yaşanırlı" adlı kitabım çıxdı... Düşünürdüm ki, bu ölüm-itim dünyasında kim bilir ömrünün sonu nə vaxtdır? İndi tezdır və ya artıq gecikmişəm?

Sibirə sürgün edilmiş atama məktub yazırdım

Qəribədir ki, Zemfira xanım 1937-ci ildə pasportunda qeyd edilirdi ki, Kislovodsk şəhərində deyil, Bakıda anadan olub. Anası doğum haqqında şəhadətnaməni itirdiyindən yenisini almaq üçün JEK-ə (evlər idarəsinə) müraciət edir. Oradan isə məsləhət görürlər ki, yazdığı ərizədə Kislovodsk şəhərində doğulduğunu göstərsin, çünki müharibə illərində Almanların oranın arxivini tamamilə yandırmışdılar.

Onun doğulduğu "nəhs" və dəhşətli 37-ci ilin repressiyalarının zülmündən atası görkəmli neft mühəndisi, iki dəfə Stalin mükafatı laureatı, Neft Dağlarının ilk qurucularından olan Yusif Səferov da nəsilini almışdı...

- Atam çox ağır həyat yaşadı və cəmi 56 il ömür sürdü. Amma mənə həmişə elə gəlirdi ki, o, yaşlı ikan vəfat edib, çünki həyatı çox dolğun, gərgin, müxtəlif mürekkəb hadisələrlə dolu idi. O, NKVD-nin zirzəmisində yatmışdı, Sibirə sürgün edilmişdi. Lakin bütün bunlar onun dəmir iradəsinə sındıra bilməmişdi. Mən ona Kemerova vilayətinin uçqar kəndinə məktub yazırdım ki, bizdən nigar-garan qalmasın, darıxmasın...

Atam sürgündə olanda ailəmizin yaşadığı evdən çıxarılması haqqında sərəncam gəlmişdi. Bibim Səbiyə Moskvaya Baybəkova teleqram vermişdi, ona bu haqda məlumat vermişdi. Yalnız bundan sonra biz öz evimizdə qala bil-

mişdik. Onun sürgündən qayıdıb gəldiyi gün də yadımdadır...

İndi Amerikada "Okean star" neft muzeyində ən məşhur dünya neftçiləri ilə bərabər Azərbaycanın yalnız iki nəfər neftçi - Yusif Səferov və Ağa Qurban Əliyev ölkəmizi təmsil edir.

Üzeyir bəy "Qaraqöz"ü anama ithaf etmişdi

- Böyük musiqi istedadına və gözəl səsə malik olan anam Cəvahir Firudinbəyli isə gənc yaşlarından Üzeyir bəyin xorunda oxumuş, sonralar solist kimi konsertlərdə çıxış etmişdi. Ü.Hacıbəyov "Qaraqöz" mahnısını anama ithaf etmişdi. Üzeyir bəy onun istedadını və səsinə xüsusi qiymətləndirir, gələcəyinə böyük ümid bəsləyirdi. Anam səhnəni buraxdıqda Üzeyir bəy buna təəssüf etmişdi. Sonralar tarzən Qurban Pirimov da mənim yanımda atamla olan söhbətimdə mənə ona deməmişdi və bir balaca onu məzəmmət də etmişdi ki, "yəqin sən onun oxumasına mane olursan". Əlbəttə, atam anamın səhnədə oxumasına razı deyildi, amma mənə elə gəlir ki, eger anam bu işdə daha inadkar olsaydı, öz istəyinə nail olardı. Lakin qisməti bu imiş. Anam özünlü ailəsinə, uşaqlarına həsr etdi...

Amma onun ifa etdiyi "Uca dağlar başında", "Üçtelli durma", "Qaraqöl" kimi xalq mahnılarının sədasi indi də qulağımda səslənir. Mənə xalq musiqisi, muğamata və xüsusilə də Üzeyir bəyin yaradıcılığına maraq və məhəbbətli anam oyadıb aşılamışdı.

Xalq mahnıları sənə həyatımı təsvir edirdi. İndinin özündə də mənə ən çox təsirli olan, rıqqətləndirən musiqi bizim xalq mahnılarıdır.

Tarzən Bəhrəm Mansurov da gənc vaxtı anamın ifasını eşidib bəyənmişdi və biləndə ki, Cəvahir xanım mənim anamdır, bir gün akademiyaya zəng edib mənə dedi ki, "Cəvahir xanımı çoxdan axtarıram və görüşmək üçün hamınızı evimə dəvət edirəm". Anam, Anar, Rəfael Hüseynov Bəhrəm müəllim tarı aldı sinasına və çalmağa başladı. Sonra anam da qədimsayğı xallar vura-vura bir-iki mahnı oxudu. O, elə təvəllə oxuyurdu ki, elə bil heç yaşı 70-ə ötməmişdi...

Anarla 74 il öncəki tanışlıq...

- 1945-ci ildə konservatoriyanın nəzdində olan xüsusi musiqi məktəbinə fortepiano sinifinə qəbul olundum.

Sentyabrın 15-də Anarın da bizim sinifə ilk gəlişini bugünkü kimi xatırlayıram. O, anası ilə gəlmişdi. Yadımdadır, anasının qolundan yapışmış onu buraxmaq istəmirdi. Hündür boylu və dolu qa-

dın olan Nigar xala (Nigar Rəfibəyli) balaca partaya güclə yerləşib, dərsin axırında oğlu ilə oturdu. Anarla 10 il bir sinifdə oxudum.

Məktəbdə ən çətin fənlərdən əvvəl tənəffüsdə Anar bizdən soruşardı ki, müəllim hansı dərsi verib? Həmin pəraqrafları verəqləyib, çıxıb çox gözəl cavab verərdi. Qızlar da hirsələndirib deyirdilər ki, evdə dərsi əzbərləyib gəlib, burada özünlü bizə göstərir, guya bu boyda dərsi tənəffüsdə beş dəqiqə ərzində öyrənmək olar! Amma sonradan anlaşırdı ki, onun qeyri-adi istedadı varmış... İdman dərslərində isə, xüsusilə basketbol oynandıqda deyirdi: - "Gəlin belə oynayaq; - siz hamınız, mən tək".

İtmiş şəklin illər sonra açılan sirri

- Məktəb illərində bacım Elmira ilə piano üstündə mübahisəmiz düşərdi ki, birincini kim çalacaq. Həmişə də güzəştə

gədən mən olardım. Ona görə də notlarını götürüb ya qonşuuma, ya da nəməngilə gedərdim piano çalmağa. Çox keçmədi ki, atam "Bekker" firmalı böyük qara bir royal aldı. Artıq biz Elmira ilə ayrı-ayrı otaqlarda eyni zamanda çala bilirdik. Atam isə evə girəndə qulaqlarını tutub deyərdi: "Ev deyil ki, konservatoriyanın filialıdır!". Elə buna görədir ki, atam qardaşım Çingizin musiqi məktəbinə getməyinə qəti etiraz etdi və o, atam kimi neftçi oldu.

Məktəbdə əlaçı idim, hamıdan yaxşı oxuyurdum. 4-cü sinifdən 10-cu sinifə qədər xüsusi əlaçı təqaüdü alırdım. Şəklim əlaçılardan ləvhədə 10 il boyu asıldı. Yeddi və ya səkkizinci sinifdə

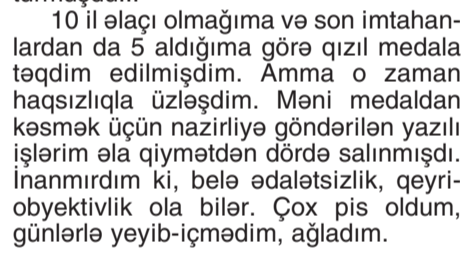
idim. Ləvhədə hürüklü və bantlı şəklin asılmışdı. Bir gün bu şəkli oradan yox oldu. Heç kim bilmədi ki, şəkli taxtadan kim çıxarıb. Həтта dərslərində müdiri Əziz müəllim oğlanları çağıraraq soruşdu: "Düzünü deyib, şəkli taxtadan hansınız götürüb?". Lakin hamı susurdu. Üstündən çox illər keçəndən sonra həyat yoldaşım Anar etiraf etdi ki, şəkli o vaxt özüne xatirə kimi götürmüşdü...

10 il əlaçı olmağıma və son imtahanlardan da 5 aldığıma görə qızıl medala təqdim edilmişdim. Amma o zaman haqsızlıqla üzəşmişdim. Məni medaldan kəsmək üçün nazirlərə göndərilən yazılı işlərim əla qiymətdən dördə salınımışdı. İnanırdım ki, belə ədalətsizlik, qeyri-obyektivlik ola bilər. Çox pis oldum, günlərlə yeyib-icmədim, ağladım.

Sevgi etirafı

1962-ci ilin 27 yanvarı idi. Dağüstü parkda yerləşən "Drujba" (Dostluq) restoranında təmtəraqlı toy-başlı qurulmuşdu. Bu toyun tamadasi xalq yazıçısı

landır, yanaqları da portağal rəngindərdi, demişdi. Rəsul əmi də mənə onları baba, nənə etdiyim üçün təbrik məktubu yazmışdı.

40 gün uşağa ad qoymadıq. Anarın "Dədə Qorqud"la məşğul olan vaxtları idi, ona Tural adı vermək istəyirdi. Lakin biz etiraz edirdik, Anar isə o qədar Tural adını çəkmişdi ki, artıq bu ada qulağımda özəşdi...

Nigar xala həlim xasiyyəti, mehriban qadın idi. Bəzən deyirdi ki, Rəsul əminin dili acı olub. Amma bu dilçilik deyildi. O, obyektiv idi, hər şeydə doğruluğu sevirdi. Üzdə insanslara gülüb, axada bir cür danışırdı. Doğruluğu sevdikim üçün onun bu hərəkəti xoşuma gəlirdi.

Ailəmiz üçün 1981-ci il çox dəhşətli və ağır il oldu. Aprelin 1-də Rəsul əmi Mərdəkəndə qəfildən (biləndə ki, Nigar

Hələ konservatoriyanı bitirməmiş elçilər gəldi və biz nişanlandıq... Rəsul əmi (Rəsul Rza) yaradıcılığında novator olduğu kimi, həyatda da hər şeydə yenilik etmək tərəfdarı idi. Bizim toyumuza 200-dən çox qonaq dəvət edilmişdi. Hamıya da deyilmişdi ki, hədiyyəyə gəlsinlər. Nigar xala isə bizim toyumuza "Toy" adlı şeirini həsr etmişdi.

Deyirlər qışqınsan, anasın əlbət Oğlun bu gün toy eyləyir, sənənd ayrılır. Ürayımda fərah də var, qışqanclıq da var Körpəlikdən sinəm üstə böyütdüm onu İndi biza gəlin gəlir, toy-düyün gəlir, İstediyim, gözlediyim gözəl gün gəlir, Kim istəməz belə qəşəng, əziz qonağı...

Toydan az sonra biz Moskvaya oxumağa, Anar sənəni kurslarına, mən isə aspiranturaya getdim. O illər çox gənc idik, həyatımız da maraqlı keçirdi. Ekranlara buraxılmayan xarici filmlərə baxır, teatra, konsertlərə gedirdik. Bir

bəxtlik xroniki, müəyyən olunmuş hal deyil. Xoşbəxt olmaq olar bir an, bir gün, bir saat, həmişə xoşbəxt olmaq mümkün deyil!

Hər zaman Anarla bir-birimizə sevgi ilə, hörmətlə yanaşmışıq. Belə olmasa, ailəni ayaqda saxlamaq mümkün deyil! Bütün işlərimdə Anarın dəstəyini görmüşəm, eləcə də mənə ona dəstək olmuşam. Amma deyim ki, yazıçının həyat yoldaşı olmaq heç də böyük xoşbəxtlik deyil, özü də Anar kimi yazıçının...

Çünki bu insanın beyni günün demək olar ki, 24 saati məşğul olur. Hər dəndə zarafatla deyirəm ki, "sənin qəbul günün nə vaxtdır, gəlim qəbuluna". Əlbəttə, bu sözlərdə şişirmə də var, amma həqiqət də az deyil...

İki sevdikim insanı eyni anda itirmişdik

- Yadımdadır, Tural anadan olanda Nigar xala mənə "Şanel 5" ətri gətirmişdi. O, nəvəsini görəndə "Nə böyük oğ-

landır, yanaqları da portağal rəngindərdi, demişdi. Rəsul əmi də mənə onları baba, nənə etdiyim üçün təbrik məktubu yazmışdı.

40 gün uşağa ad qoymadıq. Anarın "Dədə Qorqud"la məşğul olan vaxtları idi, ona Tural adı vermək istəyirdi. Lakin biz etiraz edirdik, Anar isə o qədar Tural adını çəkmişdi ki, artıq bu ada qulağımda özəşdi...

Nigar xala həlim xasiyyəti, mehriban qadın idi. Bəzən deyirdi ki, Rəsul əminin dili acı olub. Amma bu dilçilik deyildi. O, obyektiv idi, hər şeydə doğruluğu sevirdi. Üzdə insanslara gülüb, axada bir cür danışırdı. Doğruluğu sevdikim üçün onun bu hərəkəti xoşuma gəlirdi.

Ailəmiz üçün 1981-ci il çox dəhşətli və ağır il oldu. Aprelin 1-də Rəsul əmi Mərdəkəndə qəfildən (biləndə ki, Nigar

Hələ konservatoriyanı bitirməmiş elçilər gəldi və biz nişanlandıq... Rəsul əmi (Rəsul Rza) yaradıcılığında novator olduğu kimi, həyatda da hər şeydə yenilik etmək tərəfdarı idi. Bizim toyumuza 200-dən çox qonaq dəvət edilmişdi. Hamıya da deyilmişdi ki, hədiyyəyə gəlsinlər. Nigar xala isə bizim toyumuza "Toy" adlı şeirini həsr etmişdi.

Deyirlər qışqınsan, anasın əlbət Oğlun bu gün toy eyləyir, sənənd ayrılır. Ürayımda fərah də var, qışqanclıq da var Körpəlikdən sinəm üstə böyütdüm onu İndi biza gəlin gəlir, toy-düyün gəlir, İstediyim, gözlediyim gözəl gün gəlir, Kim istəməz belə qəşəng, əziz qonağı...

Amma Anarın iradəsinə təəccüb edirdim. Həmin vaxt "Üzeyir Hacıbəyov: Uzun ömrün akkordları" filmi çəkilirdi. Evdə isə yas idi. Film də Şuşada çəkilirdi. Biz bir cümə axşamından o biri cümə axşamına Şuşada olurdun, sonra təyyarə ilə Bakıya yasa uçurdun.

Gənc olmasam da, bu gün də önəmli elmi layihələr üzərində işləyirəm

- Musiqiyə olan sevgim anamdan, elmə həvəs isə atamdan keçib. Bu sahələrin hər ikisi də istedad tələb edir. Əbəs deməyiblər ki, yalnız oxumaqla alim olmaq olmaz.

Azərbaycan musiqisində demək olar ki, aparıcı Üzeyirşünas aliməm. Dahi bəstəkar haqqında ilk kitabım Moskvada Qara Qarayevin ön sözü ilə çıxıb. Təvazökarlıqdan uzaq da olsa deyim ki, Q. Qarayev hər kitabına ön söz yazmışdı. Musiqişünaslıqda məxəz-

şünaslığın əsasını mən orta əsr rəsələrləni nəşr etməkə qoymuşam. İlk dəfə Səfiyaddin Urməvinin rəsələrləni çap etdirmişəm, Əbdülməlik Marağayinin isə musiqi əsərlərini səsləndirmişəm. Musiqişünaslıqda Elmlər Akademiyasına həqiqi üzv hələ ki, yegənə mənəm.

Rəhbərlik etdiyim şöbədə Azərbaycan musiqi tarixini hazırlayırdıq. Artıq 3 cildi çapdan çıxıb. IV-V cildlərin üzərində isə gənc-gündüz çalışırıq və onların təqdimatına hazırlışıq.

Bütün bunlar və sadalamadığım digər işlərimin arxasında şübhəsiz ki, böyük zəhmət durur. 50-yə yaxın kitabın, monoqrafiyaların, 260-dan artıq elmi məqalənin müəllifiyəm. Bir sıra kitabların xaricdə müxtəlif dillərdə nəşr olunub. İstəmişəm ki, hər zaman məni özüme görə qiymətləndirsinlər. Mənim

üçün kimin qızı, kimin həyat yoldaşı olmaqdan daha vacib özümün kim olmağımı... Özümün sonra nə cür iz və irs qoyacağımıdır... Bu mənim seçimim, mənim taleyimdir...

O, şeiri oxuyan zaman qüssələnmişdim...

- Anarın əsərlərinin ilk oxucusu olmuşam. Ümumiyyətlə, əsərlərimizin hələ mürəkkəbi qurumamış bir-birimizə avtoqraf yazıb bağışlamışıq. Həm klassik, həm müasir poeziyanı xoşlayıram. Anar mənə də şeir həsr edib. Evlənməyimiz 40-cü ilinə şeir yazanda Anar İstanbula dərs deyirdi, mən isə Bakıdaydım. Sonra doktorluq dissertasiyanı yazanda mənə 6 aylıq ezamiyyət verdilər və onun yanına getdim. Səhər-səhər idi, Anar dedi ki, isteyirəm sənə bir şeir

Sən vəfalı sevgilim, ilin dörd fəslində də Baharımın, yazımın. Hələ də yazmadığım Ən gözəl əsərimdən, Yazacağım yazımın. Yaxında, ya uzaqda Səni hər zaman anar Köhnə məktəb yoldaşın - Həyat yoldaşın ANAR.

oxuyum. O, şeiri oxuyan zaman çox qəhərlənmişdim...

"Zemfirama" adlanan həmin şeir "Qızıl toy"umuz qızımız Günəlin hədiyyə etdiyi "50 illik nağılı" adlı albomunda da çap olunub. O, bizə daha bir sürpriz etmişdi. Şeirin mətninə Vaqif Gərayzadə mahnı bəstələmiş və onu İlqar Muradov oxumuşdu. Mahnını ilk dəfə dinləyəndə qüssələnmişdim.

Dünyaya vidalaş, Ömür səhəddin aşib Çəkildə qeybə biz O bir dünyada da Bir vuracaq qəlbimiz...

"Ölmək bizim üçün tezdır, hələ evimizdə işlərimiz var!"

- Çox vaxt belə sözlər eşidirsən, xüsusilə də dünya görmüş, yaşlaşmış in-

Anar, Sezən, Dəniz, Rəsul

sanlar haqqında: O, hər şeyi bilirdi, bir ölüm gününü bilirdi. Rəsul Rza özünlü "Qorxu" şeirində bu haqda belə deyir: qoca fillər ölüm günlərini yaxınlaşdığını bilir. Bir neçə gün qabaq başlarını salıb aşağı nə sənə, nə mənə, xortunları yellənə-yellənə çəkilirlər meşənin tənalığına. Uzanıb sakit gözləyirlər ölümü. Son vaxtlar mənim də qoca fillər olmaq qorxusu yaman sızır könlümü...

Son vaxtlar ölüm haqqında tez-tez düşündürəm, bilirdim bu itkilərlə bağlıdır, yoxsa xəstəliklərlə, yaşımın artması ilə... Amma sonra həmişə başımı işlə qatıram. Lap Dədə Qorqud rəvayətlərində olduğu kimi, öldürəndən qəcan Qorqud qopuzunda həyat mədiyalarını çalır ki, ölüm ona yaxın durmasın. Mən də fikirləşirəm ki, məşhur Mark Bernesin oxuduğu mahnıdakı kimi: "Ölmək bizim üçün tezdır, hələ evimizdə işlərimiz var!". Yaşamaq üçün yəm əsas tutaraq, bu nikbin notda həyatımı davam etdirirəm.

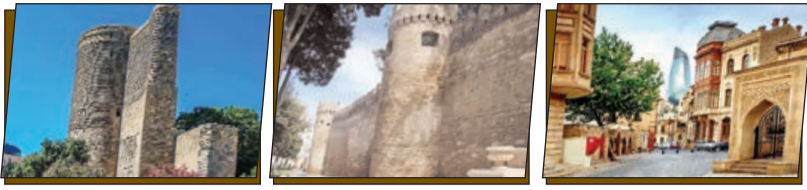
İnsan hansı yaşda olursun hər zaman arzularla yaşayır... Bilirəm ki, əzizlərimə, Turala, Günəle, nəvələrimə, nəticələrimə, ən çox da Anara indi daha artıq lazımmam...

Şöhbətimizi telefonunun melodiyası - Vasif Adıgözəlovun "Şuşam" lirik musiqisinin sədaları kəsir... Zəng edən Anardır...

Zemfiranın əhvalını soruşur... Bəlkə də onun qəhərləndiyini, qüssələndiyini hiss edib...

Beləcə, yaşanılan zəngin bir ömrün tarixçəsinə, əslində, öteri baş vurduq, qəlb nəğməsinin notlarında gəzişdik, könül pancərəsindən boylandıq... Hər anı sevgi nağılına bənzəyən bir dünyaya səyahət etdik... Nə xoşdur ki, qəribələrə meydan oxuyan bu sevgi nağılı davam edir, ardı yaşanırlı... Adətən nağıllar "biri vardı, biri yoxdu" deyər başlayır, amma bu nağılda biri də var, o biri də... Zemfira və Anar... Nə yaxşı ki varsınız... Hər ikinizə uzun ömür, cansağlığı diləyirik... Yeni gəlmişkən, səhər Zemfira xanımın günüdür, doğum günüdür... Və eger onun yaradıcılıq əzmi, həyat eşqi, zirvəyə gədən uğur yolu, sevgi-dayağı varsa, demək, əslində, elə hər gün Zemfira xanımın günüdür...

YasəməN MUSAYEVA, "Azərbaycan"

İÇƏRİŞƏHƏR

● Əsilzadələr

Onlar qədim Bakının əsrarəngiz İçərişəhərinin sakinləridirlər. Gəlimli-gedimli dünyanı axarında bir-birini əvəz edən övladları var-dövləti olsalar da, onlara ad-san, hörmət-izzət qazandıran başqa zənginlikləri idi. Müllərindən, neft quyularından, gəmilərindən, dükanlarından, meyvə və zəfəran bağlarından da çox xeyirxahlıqları ilə dillərə düşmüşdülər.

Xanlıqlar dövründə hakimiyyətin rəhbər vəzifələrində təmsil olunurdular. Hətta qohum olduqları Bakı xanı I Mirzə Məhəmməd xan Türkan kəndini Ağə Hacı Kərim bəyə (1694-1768) bağışlamışdı. Onun oğlu Ağə Hacı Mansur bəy (1731-1796) bu nəslin ən nüfuzlu, şəxavətli nümayəndələrindən biri kimi tanındı. Elə bu nəslin davamçıları da Ağə Hacı Mansur bəyin xatirəsinə hörmət əlaməti olaraq adını özlərinə soyad götürdülər və Mansurbəyovlar kimi tanındılar.

Bakı camaatı isə ona sevgisini, rəğbətini İçərişəhərdəki meydanların birinə onun adını verməklə bildirdi. Şəhərdə "Ağə Salah meydanı" belə yarandı.

Zamanın hökmüylə gələnlər gərdirdi. Və gələnlər elə bir ad qoyurdu ki, gələnlər üzərlərinə böyük məsuliyyət götürməli olurdular. Bu, yalnız sayısız-hesabsız mali-mülkü idarə etmək demək deyildi. Ağə Salah bəydən sonra onun işlərini boynuna götürən kiçik oğlu Məşədi Məlik-Məmməd bəy (1845-1909), ya da bəzilərinin qısaca söylədiyi

Mansurovlar

● Ədəb xəzinəsi

Bakılıların qonaqpərvərliyi

Bəşər mədəniyyətinin dəyərlərindən biri olan qonaqpərvərlik adətini xalq fəaliyyəti, yeni zamanda, əldə etdiyi uğurları əbədiləşdirən ədəb xəzinəsidir. Milli xarakter, özünüdərk və digər dəyərlərin məcmusu bu ədəb xəzinəsində çox aydın əks olunmuşdur.

Xalq öz həyatının canlı lövhələrini, məişət tərzini qonaqpərvərlikdə yaşatmış və onu davam etdirməyə çalışmışdır. Qonaqpərvərliyin mahiyyətində dostluq, səmimiyyət, səfəq, mehribanlıq, ehtiyacı olana əl tutmaq, yardım etmək kimi yüksək insani keyfiyyətlər durur. Bu kimi keyfiyyətlər müəyyən adət və ənənələrin icrası və davranış qaydalarında öz əksini tapır. Bu isə ev sahibinin məna-vi-əxlaq keyfiyyətlərinin aynasıdır.

Hər bir xalq qonaqpərvərlik adətini özünəməxsus xüsusiyyətləri ilə fərqləndirir, icra xüsusiyyətlərinə görə də seçilir. Lakin bütün xalqlarda qonağa böyük diqqət yetirilməsi şübhəsizdir. Qonaqpərvərlik xalqın qiymətli sərvətinə çevrilərkən onun həyat tərzini əks etdirən bir güzgü olmaqla yanaşı, həm də insanları mənən zənginləşdirən mühüm amildir.

Gözlə təbiətə və zəngin sərvətlərə malik olan Bakının əlverişli təbii-coğrafi mövqeyi, məhsuldar torpaqları, yerüstü və yeraltı sərvətləri burada ulu əcdadlarımızın yaşayıb-yaratması və zəngin irs qoyub getməsinə hər cür şərait yaratmışdır. Məhz bu zəmin üzərində içərişəhərlilər özlərinin maddi və mənəvi mədəniyyətini formalaşdırmaqla yanaşı, inkişaf etdirmişdir. Bu zənginlik onun süfrə mədəniyyətində də müşahidə olunur.

Qonaqpərvərlik adətini qədim tarixi kökləri var. İbtidai icma quruluşu dövründə bütün insanlarda maddi və mənəvi mədəniyyət bir-biri ilə sıx vətəndaş idir. İnsanlar arasında kiçik münasibətlər adətələri və vərdislərə uyğun qurulurdu. Lakin zaman keçdikcə ibtidai icma quruluşu dağılıb və ayrı-ayrı tayfalar müxtəlif həyat tərzini bir-birindən fərqlənməyə başladılar.

Tarix elmləri doktoru, professor Kamil İbrahimovun sözlərinə görə, qonaqpərvərliyin tarixi kökləri çox qüvan kimi, qan qohumluğuna əsaslanan qəbilənin formalaşdığı və inkişaf etdiyi bir dövrdə axtarmaq lazımdır: "Çünki ayrı-ayrı qəbilələr bir-biri ilə ünsiyyət saxlamağa, iqtisadi münasibətlər qurmağa, gələcək həyatın zəruri tələbatını ödəmək üçün əlaqə yaratmağa ehtiyac duymuşlar. Aydıncı ki, qəbilə daxilində insanlar bir-biri ilə sıx vətəndaş bağlı olmuşlar. Müxtəlif qəbilələr arasında belə bağlılıq onların tayfa ittifaqlarında birləşməsi ilə nəticələnmişdir".

Keçmişdən bəri bəkililərdə belə bir ənənə hökm sürür ki, yoldan ötən, tamamilə yad bir adam belə qonaq olduğuna bildirsə, ev sahibi ona canla-başla onun qoymu göstərməlidir. Çox vaxt qonaq yalnız ev sahibini deyil, onun qohum-əqrəbası da evinə dəvət etməyi özünə borc bilir.

Ailə üzvlərinin hamısı qəfil gələ biləcək qonağın qarşılmasına həmişə hazır olurdular. Yüksək səviyyəli qonaqların qarşılmasına üçün atlı dəstəsi göndərilirdi. Xüsusi diqqət mərkəzində olan xarici müasifirlər qonaq düşükləri yerin bütün şan-şöhrət sahibi olan adamları görməyə gələr və onu təkidlə öz evlərinə dəvət etməyə çalışırdılar. Həyatı təhlükədə olub imdad diləyən qonağın sağlığını keşiyində durmaq üçün ev yiyəsi gözetməyə çalışırdı. Qonağı bütün sakinləri yola salırdı. Ev sahibi uğurlanan qonağa bir qədər də qalmısını təklif edirdi. Ev sahibi hörmət əlaməti olaraq nəzərləri ilə yola düşən qonağı gözəndən itincəyədək müşayiət edirdi.

Bakılıların ailələrində evə gələn qonaq üçün və ayrıca bir tikili, ya da evin bir otağı hazır saxlanılırdı. Gələn qonağın atı vardsa, ilk növbədə onun atının cilovu tutulur və onu lazımı yerə bağlayırdılar. Ümumiyyətlə, qonağı çoxlu sualla yorma, gəlişinin məqsədini soruşmaq və nə zaman gedəcəyi ilə maraqlanmaq ev sahibini üçün ədəbdən kənar sayılırdı.

Hələ qədim zamanlardan evə gələn qonaq süfrənin yuxarı başında oturdulurdu. Onun yanında isə evin böyüyü, ehtiram sahibi ağsaqqallar və hörmətli şəxslər oturdular. Söhbət yalnız böyüklərə avara bilərdilər. Qonaqlıq zamanı məclis başında çox danışmaq düzgün sayılmırdı, belə ki, məclisdə hər kəs öz yerini bilməli idi.

Ev sahibini qonaqlıq süfrəsindəki yeməklərin də müxtəlif çeşidli olmasına çalışırdı. Qonağın şərfinə təzədən məclis süfrəsinin bəzədilməsinə xüsusi diqqət verirdi. Gələn qonaq üçün açılan süfrəyə lazı, bol yemək növləri düzülür və adi günlərdə olduğundan fərqlənirdi. Süfrəyə içkilərdən şərbət və ayran qoyulur, bəzi hallarda şərbət də verilir. Qonaqlıq süfrəsində yeməklərdən əsasən düyü və ət xörəkləri üstünlük təşkil edirdi. Xörəklərə bərabər süfrəyə müxtəlif göyrti də gətirilirdi. Şimiyat süfrəsinə isə ayrı-ayrı milli şimiyat növləri, mü-rəbbələr və s. ilə yanaşı, meyvələr də düzülürdü.

Qonaq evə bərkət gətirirdi.

Hazırladı: İ.ƏLİYEVA, "Azərbaycan"

Sahibkarlıqdan musiqiyə...

Mansurbəyovlar necə Mansurov oldular

Babası və atasının mirasına sahib çıxan Ağə Hüseyn bəy (1767-1829) onların yolunu davam etdirdi, əsasən, ticarətlə məşğul oldu. O, Türkan kəndinin, Keşlə, Xilə və Abşeronun digər kəndlərində əkinçilik sahələrini, Mərdəkan və Şüvəlanda meyvə bağlarının, mal-qara sürülərini, at iltisının, neft quyularının sahibiydi.

XIX əsrin əvvəllərində şimaldan gələn belə qədim odlar diyarına yetişdi. Çar Rusiyası Azərbaycan xanlıqlarını işğal etməyə başladı. 1806-cı ildə imperiya qüvvələri Bakı xanlığının ərazilərində də zəbt etdi. Bundan sonra Mansurbəyovların da qara günləri başladı. Var-dövlətləri özlərində qalsa da, əksər səlahiyyətləri, bəylikləri əllərindən alındı. Beləcə, Mansurbəyovlar soyadı Mansurov oldu.

Ancaq həddindən artıq zəhmətsevər və bacarıqlı olan bu nəslin övladları çarizmin gətirdiyi ictimaiyyəti gərginliklərdən usanıb geri çəkilmədilər. Tezliklə Ağə Hacı Mansur bəyin nəvəsi Ağə Salah bəy (1800-1848) nəinki Rusiya, hətta uzaq ölkələrlə ticarət əlaqələri qurdu. Onun Bakı, Rusiya və İranın bir çox şəhərlərindəki dükanlarında çeşid-çeşid mallar satılırdı. Bu dükanlardan geyim, xəz, inşaat materialları, ağac, metal, məişət əşyaları, zərgərlik məmulatı, parfümeriya, bir sözlə, nə istəsən tapmaq olardı. Tacirlərin çoxundan fərqli olaraq Ağə Salah bəyin öz gəmiləri var idi. Bakıya mallar bu gəmilər vasitəsilə gətirilirdi.

Bakı şəhərinin fəxri nəsilli vətəndaşı

Ağə Salah bəyin həm də çoxlu evləri, mülləri və torpaq sahələri var idi. Ata-babaları kimi o da həmişə yoxsullara, imkansızlara əl tuturdu. İçərişəhərdə köhnə evləri alır, sökdürüb yerində meydanlar salır, küçələri, yolları genişləndirirdi ki, faytonlar rahat hərəkət etsin. Ağə Salah bəyin bu xeyirxah işləri Bakı şəhər rəhbərliyini belə bir qərar verməyə vadar etdi: çarizmə səlahiyyətlərini, bəyliyini Mansurbəyovlardan alsada da, 1840-cı ildə Ağə Salah bəyi "Bakı şəhərinin fəxri nəsilli vətəndaşı" adına layiq gördü.

Məşədi Məlik-Məmməd bəy

Məşədi Süleyman bəy

Mirzə Mansur bəy

Bəhrəm Mansurov

Məşədi Məlik bəy də bunu yaxşı bilirdi.

Bakı və Abşeronda ilk muğam məclisləri...

O, üç yaşında iken atası Ağə Salah bəy vəfat etdi. Tərbiyəsilə anası Qızxanım və əmisi Ağə Hacı Əli bəy məşğul oldular. Yazıb-oxumağı uşağ yaşlarında mədrəsədə öyrəndi. Mansurovların sahibkarlıq xüsusiyyətləri ona da keçmişdi. Odu ki, işləri davam etdirməkdə çətinlik çəkmədi. Ancaq Məşədi Məlik bəyi öz cazibəsinə salan bir başqa aləm də vardı... Gənclik illərində böyük qardaşı Məşədi İsmayıl bəylə birlikdə poeziya və musiqiyə marağ göstərdi. Məşədi Məlik bəy tərta, kamançada, cürə sazında, qarmonda və dəfdə ifa etməyi öyrəndi. On səkkiz yaşından - 1863-cü ildən isə onun İçərişəhərdəki evində muğam məclisləri quruldu. Məşədi Məlik bəy vəzəldə və körpülərdə adam qoyur və onlara deyirdi: "Elə ki, gördünüz bir adam əlində musiqi aləti gəlir, onu mənim evimə gətirin". Azərbaycanın hər yerindən, Gürcüstandan, İrandan xanəndələr, musiqi ifaçıları gəlir, aylarla Məşədi Məlik bəyin evində qalır, muğam və poeziya məclislərində iştirak edir, burada əsl sənət məktəbi keçirdilər. Onun evində səslənən musiqilərin sədası hər yana yayılırdı. Qonşuluqda yaşayın molla qəzəblə lənət yağdırdı: "Allah sizə qənim olsun, bu evdə şeytanlar yuva salıb". Digər qonşular mollağa güldürdülər.

Məşədi Məlik bəyin evinə, bağına gələn daimi qonaqları arasında o dövrün məşhur neft maqnatları Robert və Lüdviq Nobel qardaşları, Alfons de Rotşild, Bakının meri Stanislav Despot-Zenoviç, memarlar

İosif Qoslavski və İosif Ploşko, mühəndis-polkovnik Nikolay Avqustoviç fon der None, paytaxtın əsilzadələri, zadəganları da vardı.

Məşədi Məlik bəy muğamların şöbə və guşələrini, poeziyanı, xüsusən qəzəlləri gözəl bilirdi. O, ömrünü Azərbaycan incəsənətinin, mədəniyyətinin inkişafına həsr etdi. Gənc istedadlara himayədarlıq etdi, onların peşəkar kimi formalaşmalarına bacardı ki formaları yardım göstərdi.

Məşur tarzən Sadıqcan, kamançaçı Mirzə Səttar, Seyid Mirzəbəyev, Hacı Hüsni, Mirzə Fərəh, Məşədi İsi, Əli Şirazi, Ağə Kərim Salik, keçəçi oğlu Məmməd, bala-xanlı Əli Zühəb, şamaxlı Mirzə Məmmədhasən, şəkili Ələsgər, Ağə Səid oğlu Ağəbala, Bülbülcan, Cabbar Qarayəddoğlu, Seyid Şuşinski, İslam Əbdullayev və başqaları onun evində qurulan musiqi məclislərində iştirak edirdilər. Məşədi Məlik bəy Bakı və Abşeronda ilk muğam məclislərinin yaradıcısı kimi Azərbaycan musiqi mədəniyyətini tarixinin yaddaşında qaldı.

Oğlu Məşədi Süleyman bəy (1872-1955) onun davamçısı oldu. Bu dəfə də nəslin varidatını idarə etmək üçün layiqli seçim edilmişdi. Qardaşları, bacısı və həyat yoldaşı öz mükiyyətinin idarə olunmasını ona görə Məşədi Süleyman bəyə etibar etdilər ki, idarəetmədə bəşəriyyətə, sadəli, məlumattı idi. O, ilk təhsilini mədrəsədə aldıqdan sonra rus-tatar məktəbində oxumuşdu. Fars və ərəb dillərini mükəmməl bilir, rus dilində sərbəst danışır, fransız, alman, ingilis və bir az da iltalyanca söhbətəlməyi bacarırdı.

Məşədi Süleyman bəy icarədar və sahibkar idi. Bir sıra neft şirkətlərinə boru kəmərlərini çəkilişi üçün özünü, ona etibar olunmuş torpaqları icarəyə verirdi. "Восточное Товарищество", "Русское Неф-

тяное Общество" (РУНО), "Русское Товарищество "Нефть", "Общество Борн", Товарищество "Бр.Мирзоевы и К", Товарищество "Арамазд", "Русское Нефтепромышленное Общество", Товарищество "Бр.Нобель", "Восточное общество Товарных Складов" və başqa şirkətlərlə müqavilələr bağlamışdı.

Məşədi Süleyman bəy atasının yalnız maddi deyil, həm də mənəvi varidatının sahibi oldu. İçərişəhərdəki evinin, Şüvəlandakı bağının qapılarını yəni ziyallıq, xanəndələr, musiqiçilər, şairlər açdırdılar. Yəni muğam məclisləri quruldu. Çünki musiqi Məşədi Süleyman bəyin də ruhuna hopmuşdu. O da özünü muğamsız, musiqisiz təsəvvür edə bilmirdi. Məşədi Süleyman bəy həm də məhir tarzən və muğam bilicisi kimi tanınırdılar.

Onun başlıq etdiyi Bakı muğam məclisləri 1935-ci ilə qədər davam etdi.

Bir sevimli məşğulluğu da vardı Məşədi Süleyman bəyin. Səyahət etməyi çox sevirdi. O, on bir dəfə bütün Avropanı, Şərq ölkələrini başdan-baş gəzib dölaşmişdi. Məşədi Süleyman bəy gətirdiyi ölkələrin mədəniyyəti ilə maraqlanı, mütləq konsert salonları və teatrlara baş çəkər, kübar məclislərində iştirak edirdi.

Azərbaycan musiqi sənətinin keşiyində

Əvvəllər marağ göstərdikləri musiqi sovet dövründə Mansurovların peşəkarcasına məşğul olduqları sənət sahəsinə çevrildi. Məşədi Süleyman bəyin kiçik qardaşı Mirzə Mansur bəy (1887-1967) Azərbaycan muğamlarının məhir bilicisi, musiqi nəzəriyyəçisi kimi tanındı, peşəkar tarzən kimi Sadıqcan məktəbinin ənənələrini davam etdirdi.

Zöhrə FƏRƏCOVA, "Azərbaycan"

● Yaddaş

Azərbaycanın orta əsr şəhər və qalalarında ehtiyat üçün tikilmiş yeraltı yolların olması haqqında xeyli məlumat mövcuddur. Xalq yaradıcılığında da yeraltı gizli yollar haqqında çox danışılır. Yeraltı yollar xüsusi marağa səbəb olmaqla yanaşı, onların təsadüfən yaranmadığı və real həyata bağlı olduğu aydınlaşır.

Orta əsr şəhər və qalaları düşmən mühasirəsinə düşdü zaman su, ərzaq, silah əldə etmək, son anda xilas ol-

maq üçün gizli yeraltı yolların varlığı böyük əhəmiyyət kəsb edirdi. Belə gizli yollar bəzi orta əsr qalalarında son vaxt-

Gizli yeraltı yollar

lara qədər qalmışdır. Şirvanşahların paytaxtı Şamaxı yaxınlığında strateji cəhətdən böyük əhəmiyyəti olan hündür bir dağın zirvəsində tikilmiş Güllüstan qalasında, İsmayılida Qız qalasında, İnçəçay kənarında salınmış Güllüstan qalasında, Güllüstanın bəzi şəhər və qalalarında ki gizli yeraltı yollar buna nümunədir.

Qeyd edək ki, qədim Bakıda yeraltı gizli yolların varlığı haqqında yerli əhali və Bakının qocaman sakinlərinin də etrallı məlumatları var. Belə yollardan birinin Şirvanşahlar sarayından başladığını söyləyirlər. Şəhər düşmənlər tərəfindən ələ keçiyən zaman şah, ayanlar və mühafizəçilərin yeraltı yolla Qız qalasına müdafiə mövqeyinə çəkilmələri, düşmənlə güc gəldikdə, qalanın təslim olma qorxusu yaranan-

da isə yeraltı yolla şəhəri tərk etmələri haqqında maraqlı söhbətlər var.

İçərişəhərin şərq tərəfində 1982-ci ildə aparılan genişmiqyaslı arxeoloji qazıntılar nəticəsində aşkar edilən ilk yeraltı yol böyük marağ doğur. Həmin yol orta əsrlərdə Bakının mərkəzi ticarət küçəsi sayılan Şamaxı qala qapısından başlayıb Salyan darvazasına doğru gedən baş küçənin şərq tərəfinin şimal-cənub istiqamətində yerləşir. Maraqlıdır ki, yolun xətti XIV əsrdə tikilmiş "Multan" karvansarayının altından keçərək Qız qalasına doğru uzanır. Gizli yol dördbucaq formalı olub, təbii qayaları simmetrik şəkildə kəsib-oymaq üsulu ilə çəkilmişdir.

Professor Kamil İbrahimov deyir ki, İçərişəhərdə son 20 ildə aparılan arxeoloji

qazıntılar nəticəsində orijinal quruluşa malik yeraltı yolun qalığı üzə çıxarılmış və 27 metrə qədər olan hissəsi öyrənilmişdir. Tədqiqatçı bunun birinci təsadüf olduğuunu bildirdi: "Yolun eni 0,8 metr, dərinliyi isə 1,25 metrdir. Onun özlüklərindən göründüyü kimi, yolun içərisi ilə bir qədər əyildikdə yerimək mümkündür. Cənuba doğru gedən yolu 9 metr izlədikdən sonra havası suz və tam qaranlıq şəraiti onun ardını öyrənməyə imkan verməmişdir".

Bu ərazidə yeraltı yol 1924-cü ildə Qız qalasının yanında aparılan arxeoloji qazıntılar nəticəsində də aşkar edilmişdir. Tədqiqatçı V.M.Siso-yev tərəfindən aparılan qazıntı işlərində şimal tərəfə - şəhərin içərilərinə doğru gedən yeraltı yolun qalıqları üzə çıxarılmışdı: "Məhz həmin istiqamət aş-

kar edilən yeraltı yola tamamilə uyğun gəlir və bunun yeraltı gizli yol olduğunu bir daha təsdiq edir. Şübhəsiz ki, Qız qalasından başlanan həmin yolun şəhərin şimal hissəsində müəyyən bir çıxış yeri olmuşdu. Uzun müddət aparılan müşahidələr belə bir nəticəyə gəlməyə əsas verir ki, Bakıda bu nəhəng qurğudan əsasən iki böyük məqsəd üçün istifadə olunması nəzərdə tutulmuşdur. Əvvəla, ondan şəhərin şərq və cənub-şərq tərəfində yaşayan əhalisini su ilə təchiz etmək və ikinci isə nadir hallarda qalanı tərk etmək lazım gəldikdə yeraltı gizli yol kimi istifadə məqsədi daşmışdır". Professor onu da bildirdi ki, bu yeraltı yolun müəyyən hissəsi "Qədim bağ" adlı kompleksdə konservasiya olunmuşdur.

"Azərbaycan"

Sabahı düşünürkən:

Əvvəllər uşaqlara "böyüyəndə kim olacaqsan" sualı verəndə cavablar aşağı-yuxarı eyni olurdu - həkim, müəllim, polis, vəkil, müğənni... Bəlkə də o vaxt bu sualı verənlər xəyal da edə bilməzdilər ki, çox yox, bir neçə on ildən sonra adlarını eşitmədikləri peşələr ortaya çıxacaq. Sualı cavablandırın uşaqlar işə məktəbi bitirəndə artıq tamam yeni peşələr yaranacaq - kompüter proqramçısı, gen mühəndisliyi, sosial media meneceri, informasiya texnologiyaları mütəxəssisi... Bu günün ibtidai sinif şagirdi orta təhsilini başa vuranda isə bizə tamamilə yad olan yeni peşələr formalaşacaq. Görünən texnologiyaların sürətlə inkişaf etdiyi zamanda gələcəyin əsas peşələri hansılar olacaq?

Gələcəyin peşələri: insan əməyi, yoxsa robot köməyi?

Bəli, XXI əsr qlobal kompüterləşmə, texnologiyaların inkişafı əsri oldu. Nəticədə yeni peşələr və ixtisaslar yarandı. Bəzi peşələr isə tamamilə tarixə gömüldü. Oksforddan olan araşdırmaçı alimlərin fikrincə, yaxın 20 il ərzində hazırda mövcud olan peşələrin 47 faizi sıradan çıxacaq. Gələcək peşələr əsasən bu sahələri əhatə edəcək: Pilotsuz avtosənaye, 3D-çap, robot texnikası, gen mühəndisliyi, neyrointerfeys, bərpə olunan enerji mənbələri, havanın idarə edilməsi sistemləri.

Cərrahların robot köməkçiləri

"Microsoft" korporasiyası da 10 ildən sonra ən çox tələb olunaçaq peşələrin siyahısını dərc edib. Onların versiyasına görə, belə peşələr onluğuna kosmik bələdçi, virtual real dizayneri, mədəniyyət sahəsində rəqəmləşdirilmiş robotika üzrə hüquqşünas, beyin həcmi üzrə optimallaşdırıcı, enerjizən qənaətli istifadə sahəsində işçi, internet texnikası sahəsində mütəxəssisler, təbii resursların bərpası üzrə mütəxəssis və bədən mühəndisi daxildir.

Təbii ki, gələcəyin ən çox qazancın peşələrindən biri informasiya-kommunikasiya texnologiyaları ilə bağlı olacaq. Səhiyyənin ayırı-ayrı sahələri ilə bağlı olan ixtisaslara tələbat yüksək olaraq qalmaq davam edəcək. Həm texnoloji biliklərə yüksək səviyyəyə yiyələnən, həm də həkimlik bacarığına sahib olan insanlar daha çox gəlir əldə edəcəklər. Robotlaşdırılmış cərrahiyyə artıq mövcuddur. Ancaq bu, inkişafın son nöqtəsi deyil. Gələcəkdə cərrahiyyə əməliyyatlarının da uzaqdan idarə olunması planlaşdırılır. Üstəlik, yaxın 15 ilə ağır əməliyyatların keçirilməsində cərrahlara robotlar kömək edəcək. Assistentə, tibb bacısına ehtiyac qalmayacaq. Robotlar bütün işləri görəcək, əməkhaqqı da tələb etməyəcəklər. Amma bu robotlara insanlar - tibbi robotların operatorları nəzarət edəcəklər.

Robotlar yaxın on il ərzində həyatımızın demək olar ki, hər sahəsində yer alacaq. Onları istehsalatda, satışda, evimizdə görə biləcəyik, ofis və idarələrdə bir çox işləri

icra edəcəklər. Təbii ki, bu zaman həmin qurğuların izləyəcək peşəkarlara - robot koordinatorlarına da ehtiyac yaranacaq. Mütəxəssislərin fikrincə, robotlar xeyrli işlərlə yanaşı, ziyanlı əməllərlə də məşğul ola bilərlər. Belə olduqda robotlarla insanlar arasındakı münasibətləri tənzimləyən şəxsə - robot etikasına üzrə vəkile gərəkdir. Deməli, hüquq fakültəsi aktuallığını saxlamaq davam edəcək.

Qolbağa çevrilən diş fırçası

Alternativ enerji sahəsində də təcrübəli mütəxəssislərə böyük ehtiyac yaranacaq. Bu da dünyada təbii ehtiyatların getdikcə azalması ilə bağlıdır. Hamımız bilir ki, dünyanın ekoloji durumu ildən-ildən pisləşir. Futuroloqlar hesab edirlər ki, bir müddət sonra bu problemin həllinə çarə tapılacaq. Ətraf mühitin bərpası üzrə mühəndisler ekologiyanın çirkənlənməsini qarşısını almağa yanaşı, çirkənləmiş sahələrin, nəslə keçirilməyə qadın flora və faunanın yenidən bərpasına nail olacaqlar. Bundan başqa tullantı dizayneri peşəsi də ortaya çıxacaq. Bu peşəyə yiyələnən tullantıları ikinci heylat verər, onlardan müxtəlif əşyalar düzəldə biləcəklər. Məsələn, təsəvvür edin ki, diş fırçası gələcəkdə qolbağa çevrilə bilər. Ekologiya sahəsində bir yeni peşə də akvaponika - su bitkiləri yetişdirən kəndçilikdir. Bir sıra bilinən balıqların nəslini tükənməkdə olanları yetişdirərək insana ehtiyac olacaq. Akvaponika deməli bitkilərinin heç bir şərait olmadan yetişdirilməsidir.

Britaniya alimləri gələcəyin fəaliyyət sahələrinə dair

proqnozlarını açıqlayarkən təqribən 2030-cu ildə reallığa çevriləcək peşələrin də siyahısını tərtib ediblər. Bu siyahıya süni orqanların yaradılması üzrə mütəxəssis, kosmik memar, təbii dəyişiklikləri üzrə mütəxəssis, informasiyanın utilitizasiyası üzrə mütəxəssis, yaddaşın artırılması üzrə ixtisaslaşmış cərrah, zaman bankı brokeri kimi bizə yeni olan peşə adları salınıb.

Nostalgiyaçı: Bu peşə zamanın içində səyahət edən internet dizayneri kimidir. Onun vəzifəsi köhnə zaman və məkana geri dönmək olacaq. Araşdırmalara görə, bu günün özündə belə 70-80-ci illərin otelərini yaratmaq ideyası var.

İnsan bədəninin dizayneri: Alimlərin qənaətinə, bu peşə sahibi 2025-ci ildən sonra aktual olacaq. Dizayner nainki zədələnməmiş əzələləri bərpə edəcək, həmçinin hər kəsin istəyinə uyğun olaraq onun xarici görünüşünü layihələndirəcək.

Gələcək uşağın obrazı üzrə menecer: Yaxın zamanlarda insanlar övladlarını necə böyütmək, tərbiyə etmək üçün əziyyət çəkməyəcəklər, bunu onların özünə obraz meneceri edəcək. Özü də söhbət sadəcə tərbiyə etmək və təhsil verməkdən getmir. Həmin menecerin ata-ananın istəyinə uyğun öz proqramı olacaq: uşaq hansı dərslərə gətiriləcək, neyi oxumalı və öyrənməlidir.

Məşhur futuroloq Mitio Kaku əmək bazasının necə dəyişəcəyinə dair proqnoz verərək bildirir ki, süni intellekt gələcəkdə mühəssis, kassir, hüquqşünas köməkçisi və menecer peşələrini tamamilə sıxışdıracaq. Lakin qəribə, santexnik və ya təmizlikçi kimi sadə işlər insanlara qalacaq. Çünki robot tanımadığı nümunələri pis seçir və onun sağlamlıq düşüncəsi yoxdur. Buna görə zibilli faydalı şeylərdən seçmək və gözəllik yaratmaq insanların öhdəsinə düşəcək.

Bunlar sadəcə alimlərin gələcək peşələrə bağlı proqnozlarıdır. Bu ehtimallardan hansının reallığa çevriləcəyini zaman göstərəcək. Bizim üzərində düşən işə çox də uzaq olmayan bu gələcəyə övladımızı necə hazırlamaq? Bax, bu məqamda isə əsas iş orta məktəblərin üzərinə düşür. Qısa, təhsil sisteminin qarşısında yeni hədəflər durur. Bu isə artıq tamam başqa bir söhbətin mövzudur...

Pilotsuz aviasiya interfeysinin layihələndiricisi: Gələcəkdə təyyarə və helikopterlərdə pilotları robotların əvəzləyəcəyi eşitməmişik. Həmin robotların proqramlaşdırılması, təkmilləşdirilməsi və təhlükəsizliyinə cavabdeh şəxs pilotsuz aviasiya interfeysin layihələndiricisi olacaq.

Virtual realiti dizayneri: İşgüzar danışıqlar aparmaq, yaxud sərğilər təşkil etmək

üçün digər ölkələrə və şəhərlərə əzəmətli getməyə ehtiyac qalmayacaq. Biznes layihələr internet vasitəsilə müzakirə və nümayiş oluna bilər. Bu zaman artıq virtual realiti dizaynerləri köməyə gələcək.

Kosmosa səyahət turları

"Independent" qəzetinin yazdığına görə isə, bir sıra peşələri robotlar "özünükləşdirəcək", bəziləri tam sıradan çıxacaq və onları bizə hələ məlum olmayanlar əvəzləyəcək. Məsələn:

Kosmik turizm meneceri: Futuroloji proqnozlara inansa, təqribən 20 ildən sonra kosmosa turlar satışa çıxarıla bilər. Bu zaman kosmik turizmin bilicisi - bələdçi bizi məlumatlandırmaqla yanaşı, həm də hansı istiqamətə səyahət etməyimizə dair dəyərli məsləhətlər verəcək.

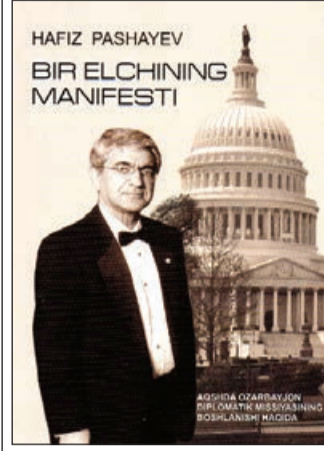
Günəş texnologiyaları üzrə mütəxəssis: Gündəgünə artan günəş enerjisi ilə işləyən texnologiyalar idarə edən mütəxəssisə gələcəkdə mütləq şəkildə ehtiyac duyulacaq. Bunun sayəsində də neft enerjisində tələbat azalacaq.

Pilotsuz aviasiya interfeysin layihələndiricisi: Gələcəkdə təyyarə və helikopterlərdə pilotları robotların əvəzləyəcəyi eşitməmişik. Həmin robotların proqramlaşdırılması, təkmilləşdirilməsi və təhlükəsizliyinə cavabdeh şəxs pilotsuz aviasiya interfeysin layihələndiricisi olacaq.

Virtual realiti dizayneri: İşgüzar danışıqlar aparmaq, yaxud sərğilər təşkil etmək

Xayala MURADLI, "Azerbaycan"

Professor Hafiz Paşayevin "Bir səfirin manifesti" kitabı özbək dilində çap olunub

Azərbaycan Xarici İşlər nazirinin müavini, ölkəmizin ABŞ-dəki ilk səfiri, ADA Universitetinin rektoru, professor Hafiz Paşayevin "Bir səfirin manifesti" kitabı özbək dilində çap olunub. AZƏRTAC xəbər verir ki, kitab Azərbaycanın Özbəkistandakı səfirliyi və bu qurumun nəzdindəki Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin layihəsi ilə Daşkənddəki "Niso Poligraf" nəşriyyatında nəfis şəkildə nəşr edilmişdir.

Kitab orijinaldan Əlişir Nəvai adına Daşkənd Dövlət Özbək Dili və Ədəbiyyatı Universitetinin müəllimi Eldar Asanov çevirib. Yaxın günlərdə Daşkənd kitabın təqdimatının keçirilməsi də nəzərdə tutulur.

Beynəlxalq qatarlara bileti 30 gün öncədən almaq mümkündür

İyunun 8-dən etibarən beynəlxalq səmşin qatarlarına bileti satışına qatların yola düşməsinə 30 gün qalmış başlanmışdır.

"Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin yaydığı məlumata görə, məqsəd beynəlxalq səmşin qatarlarında bileti satışının təkmilləşdirilməsi və səmşin tərəfindən biletlərin öncədən alınmasının təmin edilməsidir.

Atəşkəs rejimi 19 dəfə pozulub

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində sutka ərzində atəşkəs rejimini 19 dəfə pozub. Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Ermənistan Respublikası Bərd rayonunun Çinari kəndində yerləşən mövqelərdən Tovuz rayonunun Ağbulaq kəndinə yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

Ağdam rayonunun işğal altında olan Tağıbəyli, Şıxlar, Baş Qarvənd, Xocavənd rayonunun Kuropatki, Füzuli rayonunun Qarvənd, Horadiz, Cəbrayıl rayonunun Nüzgar kəndləri yaxınlığında, həmçinin Tərtər və Xocavənd rayonları ərazisindəki ədsiz yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən də ordumuzun mövqeləri atəşə tutulub.

Ümumdünya Velosiped Günü ilə əlaqədar Bakıda velosiped yürüşü təşkil edilib

Ümumdünya Velosiped Günü ilə əlaqədar Türkmənistanın Azərbaycandakı səfirliyinin təşkilatçılığı ilə iyunun 8-də Bakıda velosiped yürüşü təşkil olundu.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Gənclər və İdman Nazirliyinin, Dənizkənarı Bulvar İdarəsinin və Azərbaycan Velosiped İdmanı Federasiyasının dəstəyi ilə keçirilən yürüşə 50-dən çox velosipedçi qatılıb. Veloyürüşdə Türkmənistanın Azərbaycandakı səfiri Məkan İşanquliyev, səfirliyin əməkdaşları, ölkəmizdə akkreditə olunan diplomatik korpusun nümayəndələri, Azərbaycan Velosiped İdmanı Federasiyasının üzvləri iştirak edəblər. Dövlət Bayrağı Meydanından başlayan veloyürüş Xalça Muzeyinin yanında başa çatdı.

Xatırladaq ki, ötən ilin aprelinde BMT Baş Məclisinin 72-ci sessiyasında Türkmənistan nümayəndə heyətinin təşəbbüsü və 56 ölkənin həmmüəllifliyi ilə 3 iyun tarixinin Ümumdünya Velosiped Günü elan edilməsi ilə bağlı qətnamə qəbul olunub.

Beynəlxalq aləm

Türkiyə S-400 komplekslərini iki aydan sonra alacaq

Rusiya iki aydan sonra Türkiyəyə S-400 zenit-raket komplekslərini göndərməyə başlayacaq. Bu barədə Rusiyanın NTV telekanalına müsahibəsində "Rostex" korporasiyasının başçısı Sergey Çemezov məlumat vermişdir. Çemezov demişdir: "Hər şey qaydasındadır. Zənnimcə, iki aydan sonra kompleksləri göndərməyə başlayacağıq. Artıq avans ödənişləri həyata keçirilmiş, kredit sənədləşdirilmişdir. Kredit pul xərclənmiş, texnika istehsal edilmişdir. Üstəgəl, biz türkiyəli hərbiçilərin təlimini başa çatdırmışıq".

Xatırladaq ki, 2017-ci ilin dekabrında Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan S-400

zenit-raket komplekslərinin alınması üçün Rusiya ilə müqavilə imzalanması barədə məlumat vermişdir. Sonradan "Rostex" korporasiyasının başçısı Çemezov deyərkən deyir ki, söhbət ümumi məbləği təxminən 25 milyard dollar təşkil edən dörd diviziondan gedir.

Bu arada ABŞ ultimativ şəkildə NATO üzrə müttəfiqi Türkiyədən iyulun 31-dən gec olmayaraq Rusiyadan S-400-ləri almaqdan imtina etməyi tələb etmişdir. ABŞ müdafiə nazirinin maddi-texniki təminat üzrə müavini Ellen Lord bildirmişdir ki, əgər Ankara bu tələbi yerinə yetirməyə, ABŞ hərbi qüvvələri təhvil alan türkiyəli pilotları deportasiya edəcək və Türkiyə şirkətlərini F-35 qırıcı təyyarələrinin istehsalında iştirakından kənarlaşdıracaq.

Türkiyə F-35 qırıcılarının istehsalında ABŞ-in əsas xarici tərəfdaşlarından biridir. Bu, Pentaqonun dəyəri 428 milyard dollardan çox qiymətləndirilən ən bahalı proqramdır. Türkiyə F-35-in əsas komponentlərini hazırlamaqdan başqa, həm də 100-ə yaxın belə təyyarə almaq niyyətindədir.

Trump miqrantlar və rüsumlar barədə Meksika ilə razılığa gəldi

ABŞ ticarət və miqrantlar barədə Meksika ilə razılıq əldə etmişdir. Ona görə də Vaşinqton səhəndən etibarən Meksika mallarına rüsum tətbiq etməyəcək. Bu barədə ABŞ Prezidenti Donald Tramp məlumat vermişdir.

Trampın dediyinə görə, Meksika ABŞ-la sərhəddə qeyri-qanunlu miqrantlarla mübarizədə qəti tədbirlər görməyə razılıq vermişdir. Bu isə Meksikadan qeyri-qanunlu miqrant axınıni xeyli azaltmağa imkan yaradacaq. ABŞ lideri vurğulamışdır ki, rüsumlar qeyri-müəyyən müddətə qaydada qaldırılmalıdır. Bundan əvvəl Tramp elan etmişdi ki, iyunun 10-dan

etibarən ABŞ Meksikadan gətirilən bütün mallara beşfaizlik rüsum tətbiq edəcək və rüsumun miqdarı miqrant axınına dayandırılmayana qədər artırılacaq.

Britaniyanın Baş naziri vəzifəsinə namizəd narkoman olubmuş

Böyük Britaniyanın ətraf mühit və kənd təsərrüfatı məsələləri naziri Maykl Qouq gənc yaşlarında narkotik maddə qəbul etdiyini bildirmişdir. "Daily Mail" qəzetinin xəbərinə görə, Qouq demişdir: "20 il əvvəl bir neçə dəfə ictimai tədbirlərdə narkotik maddə qəbul etmişəm. O vaxt mən gənc jurnalist idim. Bu, səhv idi. Kaş ki, bunu etməyeydim".

Bu bəyanatı 51 yaşlı Qouq jurnalist Ouen Bennetin ona həsr etdiyi kitabın işıq üzü gərməsi ərəfəsində səsləndirmişdir. Kitabda Bə-

net nazirin 2016-cı ildə kokain qəbul etdiyini təsdiqləyir. İyunun 7-də Britaniyanın Baş naziri Tereza May Müfəvzəkarlar Partiyasının başçısı vəzifəsindən istefaya getməsi barədə ərizə vermişdir. Partiyanın yeni rəhbəri avtomatik olaraq həm də Baş nazir vəzifəsinə icra edəcək. Bu vəzifəyə Qouvdan başqa, sabiq xarici işlər naziri Boris Conson, Brexiti işləri üzrə keçmiş nazir Dominik Raab, daxili işlər naziri Səad Cavid, habelə xarici işlər naziri Ceremi Hantın namizədliyi irəli sürülmüşdür.

Efiopiya Sudanda tərəflər arasında vasitəçilik edir

Efiopiyanın Baş naziri Abiy Əhməd vasitəçilik missiyası ilə son həftə ərzində nūma-

yişkilərə qarşı güc tətbiq edilməsi nəticəsində 100-dən çox adamın həlak olduğu Sudana gəlmişdir. Baş nazir administrasiyasının nümayəndələri məlumat vermişlər ki, Abiy Əhməd və onu müşayiət edən nümayəndə heyəti münəqış tərəfləri arasında danışıqlar zamanı vasitəçilik rolunda çıxış edəcək.

Xatırladaq ki, iyunun 3-də Sudan təhlükəsizlik qüvvələri paytaxt Xartuma Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargahının binasının yaxınlığında nümayişçiləri dağıtmaq üçün silahlardan və gözyaşardıcı qazdan istifadə etmişdir. Müxalifət 113 nəfərin həlak olduğunu bildirmiş, rəsmi qurumlar isə 61 nəfərin öldüyünü elan etmişdir.

Pakistanda partlayış nəticəsində dörd hərbiçilə həlak olub

Pakistanın şimal-qərbində, Xeybər-Paxtunxa əyalətində yerləşən Şimali Belucistan dairəsində baş verən partlayış nəticəsində dörd hərbiçilə həlak olub, bir o qədər insan isə yaralanıb.

Bu barədə Pakistan ordusunun mətbuat xidməti məlumat yayıb. Məlumatla əsasən, hərbiçiləri daşıyan avtomobil əldəqayırma bomba va-

siti ilə partladılıb. Həlak olanların üçü zabit, biri əsgər, yaralıların isə hamısı əsgərdir.

Hələlik ölkədə fəaliyyət göstərən heç bir qruplaşma hücumun məsuliyyətini öz üzərinə götürməyib. Pakistanda son bir ay ərzində baş verən hücumlar nəticəsində təhlükəsizlik xidmətinin 10 əməkdaşı həlak olub, 35 nəfər isə xəsarət alıb.

Baş Prokurorluq və DİN Binəqədi rayonu ərazisində törədilmiş qətl hadisəsi ilə bağlı birgə məlumat yayıblar

Binəqədi rayonunda törədilmiş qətlin üstü prokurorluq və polis orqanlarının əməkdaşları tərəfindən peşəkarlıqla həyata keçirilmiş təxirəsalınmaz istintaq hərəkətləri və əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində "isti izlər"ə aqılıb. Cinayət törətməkdə şübhəli bilinən şəxslər tutularaq istintaqa cəlb edilmişlər.

Respublika Baş Prokurorluğunun və Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətlərinin AZƏRTAC-a daxil olan birgə məlumatında bildirilir ki, iyunun 7-də paytaxtın Binəqədi rayonu

ərazisində "BMW-745" markalı avtomobilə naməlum şəxslərin həmin istiqamətdə hərəkətə olan "Mercedes" markalı digər avtomobilə atəş açmaları, nəticədə bir nəfərin ölümünə bərabər daxil olmuş məlumat əsasında dərhal rayonun prokurorluq və polis orqanlarının əməkdaşları tərəfindən hadisə yerinə və meyite baxış keçirilib, maddi sübutlar götürülüb və digər zəruri prosesual hərəkətlər yerinə yetirilib.

İlkin araşdırmalarla müəyyən olunub ki, həmin gün Tərtər rayonu

sakinisi Vüsal Hüseynov idarə etdiyi "BMW-745" markalı avtomobilə Bakı şəhər sakini Nazim Qədirovun idarə etdiyi "Mercedes-Benz" markalı avtomobilə təqib edib. Bu zaman həmin avtomobilin səmşini - Tərtər rayon sakini, əvvəllər məhkum olunmuş Taleh Calalov odlu silahlardan digər neqliyyət vasitəsi istiqamətində atəş açaraq "Mercedes-Benz" markalı avtomobilin səmşini, paytaxt sakini, əvvəllər məhkum olunmuş Mübariz Budaqlını qətlə yetirib.

Həyata keçirilmiş təxirəsalınmaz istintaq və əməliyyat-axtarış tədbirləri ilə ağır cinayət Taleh Calalov və Vüsal Hüseynov tərəfindən törədilməsi müəyyən edilmişdir. Onlar tutularaq istintaqa təhvil verilib.

T.Calalovdan cinayəti törədən istifadə etdiyi lülesi kəsilmiş "J-16" markalı tüfəng götürülmüşdür.

Faktla bağlı Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə cinayət işi başlanılıb, zəruri istintaq hərəkətləri və əməliyyat-axtarış tədbirləri davam etdirilir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, IV mərtəbə
e-mail: secretary@azerbaijan-news.az, az.reklam@mail.ru, azerbaijan-news@mail.ru, www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71, Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30, 538-97-96, Məsuliyyət - 539-43-23, Məsuliyyət müavini - 539-44-91, Parlament və siyasət şöbəsi - 539-72-39, 539-84-41, 539-21-00, İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55, Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 432-37-68, Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82, Reklam şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11, Kompüter mərkəzi - 538-20-87, Fotolüstrasiya şöbəsi - 538-84-73, Məhsulət - 539-59-33, Fəks - (+994 12) 5398441

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azerbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb saxlanılmış, "Azerbaycan" nəşriyyatında çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda sənədləşdirilən barabər, dərəcə üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik qəzet

Tiraj 9052
Sifariş 1865
Qiyməti 40 qəpik